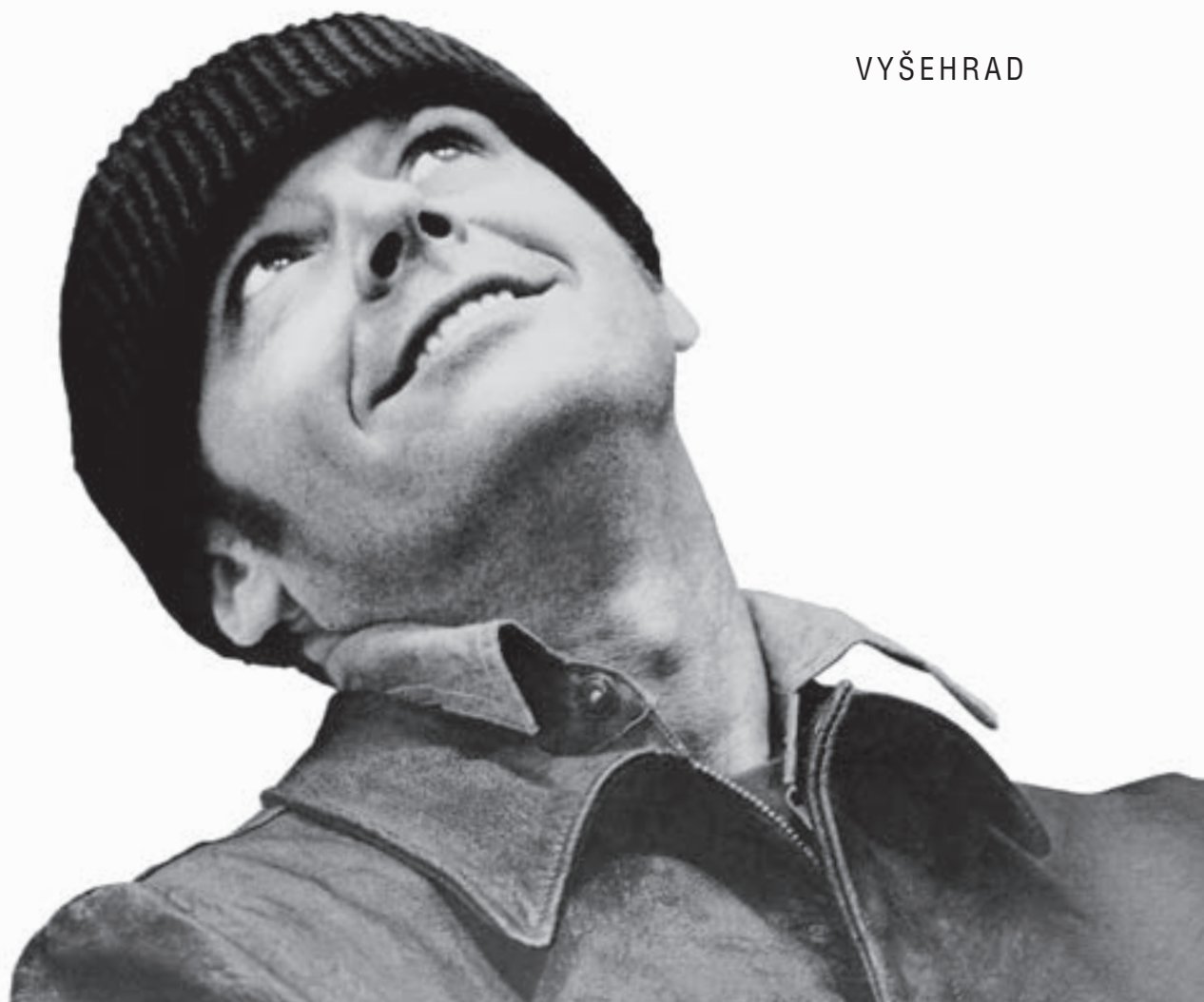

JACK NICHOLSON

MARC ELIOT

VYŠEHRAĐ

JACK NICHOLSON

MARC ELIOT

VYŠEHRAĐ

Kniha vychází
v roce 80. výročí založení
nakladatelství Vyšehrad
|1934 - 2014|

MARC ELIOT

JACK NICHOLSON

Z anglického originálu Nicholson: A Biography,
vydaného nakladatelstvím Crown Archetype roku 2013,
přeložila Jaroslava Hromadová
Obálku, vazbu a grafickou úpravu navrhl Vladimír Verner
Odpovědná redaktorka Marie Válková
E-knihu vydalo v roce 2014 nakladatelství Vyšehrad, spol. s r. o.,
jako svou 1291. publikaci
Vydání v elektronickém formátu první
(podle prvního vydání v tištěné podobě)
Doporučená cena E-knihy 240 Kč

Nakladatelství Vyšehrad, spol. s r. o.
Praha 3, Víta Nejedlého 15
e-mail: info@ivysehrad.cz
www.ivysehrad.cz

Copyright © 2013 by Rebel Road, Inc.
This translation published by arrangement with Crown Archetype,
an imprint of the Crown Publishing Group, a division of Random House,
LLC.
Translation © Jaroslava Hromadová, 2014

ISBN 978-80-7429-495-2

Tištěnou knihu si můžete zakoupit na www.ivysehrad.cz
Elektronické formáty připravil KOSMAS, www.kosmas.cz

*Věnuji památce Andrewa Sarrise, moc nám chybí
náš skvělý učitel a kamarád, kritik a historik,
a zesnulé Karen Blackové za její obrovský přínos
a nekončící spolupráci.
A jako vždycky malému kakaovému medvídkovi.*

„Člověk se ze svého narození nikdy úplně nevzpamatuje.“

JACK NICHOLSON

JOHAN JOSEPH „JACK“ NICHOLSON JR. SE NARODIL 22. DUBNA 1937 doma v New Jersey. Tak se praví v úředním rodném listu, který uvádí jako rodiče Johna a Ethel May Nicholsonovi. Jak rostl, říkal Ethel May „Mud“ (zkrácenina z Mudder), což byl Jackův výraz pro matku.¹

Ethel May byla statečná živitelka rodiny. Mnoho let pracovala v pokoji ve druhém patře rodinného domku v Neptune City jako kadeřnice, a jakmile si vydělala dost peněz, aby mohla živnost rozšířit, přestěhovala se s celou rodinou do lepší čtvrti a otevřela si několik výnosných salonů krásy.

John J. Nicholson nebyl ani trochu jako Ethel May. Chyběly mu peníze i ctižádostivost. Občas si našel nějakou manuální práci. Když byl Jack malý, špatně snášela Johnovo pití, a tak ho vyhodila z domu. Potom žil z ruky do pusy, často spal v parcích na lavičce a občas pod mostem. K Ethel May přicházel většinou o svátcích, kdy ho nechala s rodinou najíst. Třebaže ho Jack vídal jen zřídka, považoval ho za pravého otce.

V té době prošli rodinným domem různí muži. Mezi nimi Don Furcillo-Rose, tmavovlasý, elegantně oblečený, usměvavý fešák. Byl to přítel Jackovy starší sestry June, která však nečekaně odešla z domu, aby si splnila sen a dostala se do showbyznysu. Roztomilý a hezký Furcillo-Rose, o deset let starší než June, byl příležitostný hudebník a hrál s různými kapelami v Jersey Shore, kde se nejspíš poprvé setkali.²

Ethel May se podle všeho nelíbilo, že se Furcillo-Rose motá kolem June, a kdykoli je přistihla spolu, varovala ho, aby se držel od její nezletilé dcery

¹ Jack si brzy s oblibou vytvářel vlastní řeč zkracováním slov, aby zněla legračně, ale udržela si nebo někdy zesílila význam. Později, když se přestěhoval do Los Angeles a potloukal se tam s postbeatnickou/kerouakovskou bandou, začal do už tak barvitě mluvy přibírat rytmickou řeč. Ta měla původ v hudbě a vycházela ze zvuku jazzu a raného roknrolu zpívaného a cappella.

² Don Furcillo vystupoval pod uměleckým jménem Don Rose. V knihách a časopisech se o něm často píše jako o Donu Furcillovi-Roseovi.

dál, nebo ho nechá zavřít. Když June odešla z domova, Furcillo-Rose se tam občas objevoval, ale s otevřenou náručí ho nevítila ani Ethel May, ani Lorraine nebo její manžel Shorty. Mud věděla, že se s June hodně sblížili, tak ho čas od času nechala přespat v Junině prázdném pokoji. Koneckonců jistým způsobem patřil do rodiny.

Ani malý Jack neměl Furcilla-Rose nikdy rád, protože z něj táhla whisky a cigarety a pořád něco šeptal Ethel May, aby to nikdo jiný neslyšel. Furcillo-Rose toho s ním moc nenamluvil. Jack zbožňoval Lorraine a George W. „Shortyho“ Smithe. „Shorty pro mě byl otec, jakého každý potřebuje.“

Lorraine byla úplně jiná než June. Nikam neutíkala a nebyla žádný snílek. Vyhovovalo jí být manželka v domácnosti. Provdala se za Shortyho, jakmile byla plnoletá. Chodili spolu od jejích sedmi a jeho jedenácti. Ve volném čase, kterého měl spoustu, protože bylo těžké najít si stálou práci, učil Jacka všechno, co obvykle chlapce učí pravý otec. Jak při čurání zvednout prkýnko za záchodě, jak chytit baseballový míč. Jak udržet kolena u sebe, když na něj míč letí. Jak ho chytit do rukavice a přidržet ho druhou rukou. Kdysi Shorty podlehl Juninu naléhání a chodil s ní to tanečních, takže ona měla partnera, který ji pořád neosahával, a on získal nebývalou pružnost. Na střední škole hrál trochu fotbal, i když byl moc malý a nedostal se do výběru. Vydělával si jako pomocník průvodčího ve společnosti Conrail, ale z práce ho tolikrát propustili, že se tomu nemohlo říkat zaměstnání. Za druhé světové války se rozhodl vstoupit do obchodního loďstva, kde měl zajištěno třikrát denně jídlo, nocleh a pravidelný plat, který vždycky posílal Lorraine.

Jack si na June nepamatuje, ale vzpomínal na všechny historky, které se o ní vyprávěly doma při jídle. „Moje sestra June to byl jiný příběh,“ řekl pro *Rolling Stone*. „Odešla z domova v šestnácti. Vystupovala jako tanečnice u Earla Carrola a znala Luckyho Luciana. Vzala si zkušebního pilota z amerického týmu, který překonal hranici zvuku. ... Potom June odjela do Kalifornie, našla tam zajímavou práci a poznala zajímavé lidi. A zemřela. Velice mladá. Na rakovinu.“

Jack to vyprávěl redaktorovi časopisu, jako kdyby to byl nástin nějakého scénáře, vymyšlený příběh, který skončí tragicky. O krásné princezně June, odsouzené k záhubě. Jack byl taky teprve teenager, když se rozhodl odejít z domu a zamířit na západ, za svými sny o slávě v showbyznysu. Prohlásil, že chce být hercem. Podobně jako June měl bláznivé představy, které vyplývaly z nedostatku opravdové příležitosti.

Po příjezdu do Los Angeles u ní krátce bydlel. Pak se mu naskytla pravidelná práce a odstěhoval se. Navštěvoval několik hereckých kurzů a našel si uplatnění v nezávislých filmech. Počáteční postavy „rebela“ mu zajistily větší role v lepších filmech a nakonec se z něj stala hvězda, i když to trvalo mnoho těžkých let. Stejnou měrou ho chválili fanoušci i kritici. Oceňovali, jak je na plátně sympatický, i to, jak se pokaždé bez ohledu na konkrétní postavu zdá, že hraje sám sebe. Lidé chodili do kina nejen kvůli filmům, v nichž hrál, ale taky kvůli němu. Diváci milovali Jacka – nebo filmového hrdinu, kterého si s Jackem ztotožňovali.

Hraní pro něj bylo přirozené a byl pro to dobrý důvod. Jeho americké dětství bylo klam. V domě v Neptune City bylo všechno jinak, než jak to vypadalo. Všichni v jeho dětství hráli nějakou roli a hráli ji dobře. Jack se neučil hrát od Marlona Branda nebo dokonce Stanislavského. Naučil se to od June, Lorraine, Johna, Shortyho, Dona, a nejvíc ze všech od Ethel May.

VŠECHNY VELKÉ FILMOVÉ HVĚZDY, a Jack je nepochybně jednou z největších, v sobě ve skutečnosti ukrývají dva lidi: soukromou osobu mimo plátno a slavného herce na plátně, který hraje postavy, za něž ho diváci zbožňují. Kvůli této dualitě diváci, a někdy i filmoví kritici a historici, obtížně rozlišují postavy, jež herec hraje, od herce samotného. Filmoví herci se nás snaží lstí přesvědčit, že jsou těmi, kterými nejsou. Tváří se, že svému publiku říkají pravdu, a v tom je jejich rozpor. Hraní je umění neupřímnosti.

Jack svou povahu – veselou, pohodovou, svobodomyslnou, vášnivou a pohotovou – vnášel skutečně do všech svých filmů, dokud se jednoho dne v roce 1974 nedověděl strašné rodinné tajemství, které předčilo veškeré „hraní“. Bylo to něco tak hlubokého, tak temného a tak podvodného, že to změnilo úplně všechno v jeho životě a samozřejmě i jeho hraní. Než se tajemství prozradilo, natočil *Poslední eskortu* (*The Last Detail*), kde jeho Billy „Bad Ass“ Buddusky věří ve svou nezranitelnost. Je tvrdý, zábavný, drzý a pudový. Na začátku filmu je nevinný a zůstane takový, přestože pozná rozpor ve svých povinnostech. V *Čínské čtvti* (*Chinatown*), kde hrál potom, ztělesnil detektiva J. J. Gittese, symbol autority. I Gittes je tvrdý, zábavný, drzý, ale přitom zranitelný a přirozeně inteligentní. Pro diváky byl tohle lepší, mám na mysli sympatičtější výkon. Diváci milují sympatickou zranitelnost svých hrdinů.

Ale pro Jacka to nebyly jenom vnější rozdíly. Jeho způsob hraní se nezměnil. Měnila se však jeho osobnost, protože se změnil Jack jako člověk.

Před *Čínskou čtvrtí* točil pro Michelangela Antonioniho *Povolání: reportér* (*The Passenger*), který však se začal promítat později. Hlavní hrdina tohoto filmu nemá jasnou identitu a celý film hledá sám sebe. Jeho cesta slouží jako přechod mezi postavami „Bada Asse“ Budduského a J. J. Gittese. Osvobození trefně pojmenovaného Davida Locke a spojuje obě dvě postavy. Dokonalé metaforické pozadí filmu tvoří občanská válka v Čadu. Locke narazí v hotelu na mrtvého muže a přivlastní si jeho identitu, doslova i obrazně se jím stane. Gittes v *Čínské čtvrti* začíná jako nevinný, ale když film končí, je už protřelý. Ve skutečném životě si Jack kousl do zakázaného jablka, když se dověděl o rodinném tajemství a zaplatil za ně.³ Po zbytek života nebyla už žádná Jackova postava tak nenucená, přirozená a nevinná. To mají lidé ve skutečnosti na mysli, když hovoří o rozdílu mezi Jackovými dřívějšími výkony v „osobních“ filmech a pozdějšími rolemi ve filmech komerčnějších mainstreamových.

Po roce 1974 – s jednou dvěma výjimkami – už nehrál čistě romantického hrdinu. A ve skutečném životě, kde pro něj ženy i nadále zůstávaly zdrojem potěšení i bolesti, od nich nedokázal plně přijmout opravdovou lásku a důvěřovat jim. Jeho sedmnáctiletý vztah s Anjeličkou Hustonovou, která mu byla nejbližší, byl plný začátků a konců, hněvu, frustrace a nestálých nevěr na obou stranách.

To, co následuje, je příběh Jacka Nicholsona filmové hvězdy a Jacka Nicholsona člověka. Jack natočil dvaasedesát filmů, zatímco Jack jako člověk hrál stále jedinou roli, s níž se pokoušel vyrovnat a zlepšit si s její pomocí život. Toho, kým opravdu je.

Sám sebou.

---

³ Pozoruhodnou podobnost mezi tím, co Jack odhalil ve skutečném životě, a mezi příběhem *Čínské čtvrti*, jejíž scénář napsal jeho tehdejší kamarád Robert Towne, Jack nazval náhodou, protože film byl napsán dřív, než se dověděl pravdu o svém původu. Jenže při podrobném zkoumání chronologie událostí se ukazuje, že Jack to věděl dřív, než vznikl scénář *Čínské čtvrti*, a velice pravděpodobně přispěl Towneovi při jeho psaní větší měrou osobní skutečnosti, než měl původně v úmyslu.

ČÁST I

TĚŽKÁ
CESTA K BEZ-
STAROSTNÉ
JÍZDĚ

Dennis Hopper, Peter Fonda a Jack Nicholson v *Bezstarostné jízdě*
režiséra Dennise Hoppera z roku 1969. FOTO ISIFA/GETTY IMAGES

„V žilách mi proudí krev královská...“

JACK NICHOLSON

JACK NICHOLSON VYROSTL V NEW JERSEY, V MALÉM SAMOSPRAVNÉM městě okresu Monmouth Neptune City. Leží přibližně osmdesát kilometrů jižně od Manhattanu nedaleko Jersey Shore a Asbury Parku, osobité mekky lunaparků a zábavních automatů, které tak silně uchvátily představitost dětí z dělnických rodin z jižního Jersey. Asbury Park nepotřebuje další dávku mýtů. Bohatě stačí hojná žeň nesčetných snů o dobru, z nichž nejvýznačnější jsou – kromě Jacka – Bruce Springsteen, Danny DeVito a o něco dříve dvojice filmových komiků té doby, kterou tvořil hubený Bud Abbott a milý obtloustlý *blbeček* Lou Costello.¹

Dům Ethel May byl neustále plný žen, které se tam nechávaly načesat, a vodily s sebou děti, aby ušetřily za hlídání. A uprostřed všeho toho shonu a ženského klevetění měl malý Jack problém najít si v tom hlučném domě páchnoucím chemikáliemi klidné místo. Později o tom řekl: „Vzhledem k tomu, že kolem mě bylo tolik estrogenu, je zázrak, že se ze mě nestal teplouš.“ Když mohl, někdy se vykradl, ztratil se v písku na pobřeží a toulal se bez cíle po mnoha levných a nevkusných atrakcích.

Sám mohl dělat ještě další dvě věci – číst komiksy a sbírat kartičky s basketbalisty. Jako chlapec žil ve světě vysněných superhrdinů. Únik mu pomáhal zmírnit samotu, pramenící z toho, že i když měl doma kolem sebe tolik lidí, většinu času byl sám. To vedlo k častým výbuchům vzteku, jimiž se částečně snažil upoutat pozornost. Jeho sestra Lorraine vyprávěla, že když Jack nemohl v něčem dosáhnout svého, jeho vztekání „dunělo domem jako zemětřesení“. Jednou o Vánocích si vzal pilku a uřízl nohu jídelního stolu. Za to mu Ethel May dala místo dárku uhlí. Jack křičel, dokud mu nedala skutečný dárek, a teprve potom se uklidnil. Jindy když telefonovala, si lehl na zem, kopal a vřískal, až musela zavěsit. Jak vzpomínal: „Později

¹ Lou Costello se narodil trochu dál na sever New Jersey v Patersonu.

jsem měl často pocit, že jsem nechtěný – že jsem jako dítě způsobil rodině problémy. Víte, matka a otec se rozvedli, než jsem se narodil... To muselo být pro matku hodně těžké...“ Trvalo desetiletí, než Jack pochopil, z čeho ty pocity pramenily.

Jako většina vrstevníků Jack obdivoval Joea DiMaggia a měl všechny jeho kartičky. Jednou ho poslali do koloniálu pro chleba a pro mléko, ale on peníze utratil za nejnovější komiksy *Sub-Mariner*, *Human Torch*, *Captain Marvel* a *Batman*. Ten se mu líbil nejvíc, protože měl rozvinuté lidské schopnosti, spíš než nadlidské dovednosti nebo nadpřirozenou moc. Rád měl i postavu Jockera. Když přišel domů, Ethel May mu dala výprask a všechny komiksy mu zabavila.

Od velice útlého věku si uvědomoval svou sexualitu. „Cítil jsem velké puzení. Pamatuju si, jak jsem se ve vaně přinejmenším mentálně vzrušil svými představami. Nebylo mi tehdy ani osm. Chci říct, že jsem měl velkou touhu.“

KROMĚ TOHO EXISTOVALY FILMY. Mladý Jack trávil skoro každé sobotní odpoledne v místním kině Palace, kde hltal kreslené filmy a epizody seriálů, které končily tak, že se zdálo nemožné, aby hrdina přežil. Byly to drastické seriály postavené takovým způsobem, aby se malí diváci vraceli příští sobotu na další maraton celuloidu, sodovky, popcornu a zázraků.

I když se jim někdy nedostávalo peněz, „nikdy jsem si nepřipadal chudý“, vzpomínal Jack. „Neptun se dělil na oblast, kde žila nižší střední třída, a na oblast, kde žila vyšší střední třída. Ethel May Nicholsonová byla dost chytrá a přestěhovala nás do té lepší...“ Živnost jí prosperovala, a tak v roce 1950, to bylo Jackovi třináct, přestěhovala celou rodinu o velmi důležité tři kilometry severněji do Spring Lake. Do lepší čtvrti na druhé straně dráhy, jíž se někdy přezdívalo Irská riviéra Jersey Shore. Usídlila se i s kadeřnictvím na Mercer Avenue 505 právě včas, aby Jack mohl začít chodit na střední školu Manasquan, což byla jedna z lepších všeobecně vzdělávacích veřejných škol v jižním New Jersey.

Pro všechny, kromě Jacka, byla velká událost, když Ethel May koupila jeden z prvních televizorů v bloku, černobílou krabici na nohách. Jack raději chodil v sobotu dopoledne do kina dívat se na velké plátno, než by sledoval rozmazaný, rozvleklý pořad na malé blikající obrazovce. Dojem na něj neudělaly ani *Dobrodružství Supermana* či *Osamělý jezdec*. Pro něj byly lepší v komiksově podobě nebo jako výplod jeho živé představitivosti. Dokonce když se některé děti z okolí mačkaly u nich v obýváku, aby se

podívaly na ten nový zázrak s obrázky a zvukem, Jack o to nejevil pražádný zájem.

Zatím u něj nepropukla puberta (jak by měla). Pořád byl menší než ostatní chlapi a na břicho mu zůstávaly dětské tukové polštáře. Nakonec o ně přišel, ale nikdy nebyl svalnatý, jak si přál, ani dost vysoký, aby mohl hrát oblíbený basketbal. Přebytečnými kily a malou výškou si od spolužáků vysloužil posměšnou přezdívku „Tloušťík“. A taky trpěl silným akné. Pleť měl plnou vráždů, po kterých mu zůstávaly jizvičky na obličeji, na ramenou, na prsou a na zádech, a kvůli tomu se nemohl během své filmové kariéry nikdy ukázat bez košile, pokud nebylo příznivé osvětlení a nenanesli mu odborně na tělo a na tvář make-up.

Na střední škole se dobře učil – byl chytrý, inteligentní a měl analytické myšlení – ale pro něj bylo nejdůležitější to, co mu chybělo. Vysoká postava a fyzická síla, aby mohl hrát míčové hry. Také to zkoušel s fotbalem, ale i na něj byl moc malý a slabý. Musel tedy přijmout funkci správce výstroje baseballového týmu, která se smrškla na nošení pálek, míčků a rukavic hráčů... „Chtěl být atletem a nejspíš ho v té době frustrovalo, že není o trochu větší, o trochu vyšší, možná dokonce o trochu starší. V každém kolektivu byl vždycky nejmladší...“ vzpomínal jeden spolužák. Místo toho o kolektivních hrách psal. Zjistil, že mu to jde snadno. Líbilo se mu, když na papíře zachytil dění, jako kdyby hrál společně s družstvem. Napsat dlouhou větu bylo skoro stejně dobré jako dát koš. Skoro.

V roce 1953, ve třetím ročníku na střední škole, se šestnáctiletý Jack, hezký díky irským předkům – i přes akné – a nyní štíhlejší, svalnatější, s ostrým jazykem, proměnil ze zakrslíka na jednoho z nejoblíbenějších chlapců ve třídě. Poprvé v životě si dívky začaly všimnout jeho osoby – z „Tloušťíka“ se stal „Nick“ (zkrácené z Nicholson) – i širokého úsměvu od ucha k uchu, jako kdyby mu obličej rozřízli otvírákem na konzervy. I když učitelé ho neustále podezírali ze škodolibosti, nejhorší, co mu kromě drzého chování hlavně vytýkali, bylo kouření. Zvykl si kouřit dvě krabičky denně a nemohl s tím skoncovat. Varovali ho, že kvůli kouření přestane růst. Smál se tomu, ale vyrostl jenom metr sedmdesát sedm – byl menší než Steve McQueen, menší než Paul Newman, menší než Robert Redford, stejně velký jako Robert De Niro, vyšší než Al Pacino a Bob Dylan.

Když se mu nepodařilo dostat se do nějakého týmu, nakonec se zaměřil na vystupování ve školních divadelních hrách, což nevyžadovalo vysokou postavu a sílu atleta. Zkoušel jednu na jaře ve třetím ročníku a zjistil, že ho to baví a je v tom dost dobrý. Jmenovala se *Žbláta do louže* (*Out of the Frying Pan*), autorem byl Francis Swann a byla to komedie o mladých lidech,

kteří se pokoušejí zahrát si na Broadwayi. Úspěšně se dávala v roce 1941 na Great White Way a potom se Swannovi mladí hrdinové stali základním kamenem divadelních souborů na středních školách po většinu čtyřicátých a padesátých let, než uvolnili místo modernějšímu repertoáru. Jack měl v tomto představení malou roli, ale stačilo mu to, aby se ve vyšších ročnících přihlásil do školního dramatického kroužku.

Ve volném čase mezi zkouškami Jack pracoval jako uvaděč v místním kině Rivoli v Belmaru, aby si vydělal na cigarety. Tam se z denního světla a pozornosti, kterou vyvolával ve škole díky hraní, přesunul do temnoty divadla, kde mohl pořád dokola sledovat opravdové herce, studovat každíčký jejich pohyb, snažit se zjistit, jak dělají to, co dělají, a jak by to mohl dělat taky tak. Za teplejšího počasí pracoval jako plavčík na nedalekém Bradley Beach (pořád nosil košili, aby nebylo vidět jeho akné na prsou). Bylo příjemné prohlížet si hezké mladé dívky v plavkách, jak se opalují.

Ve vyšších ročnících získal roli v jedné z nejláznivějších her Johna Patricka *Podivná paní Savageová* (*The Curious Savage*), kterou původně napsal jako scénář pro legendu němému filmu Lillian Gishovou. Pojednává o staré ženě, zavřené do ústavu pro duševně nemocné, kde měla kolem sebe blázny, a jednoho z nich, Hannibala, hrál Jack. Byl v tom tak dobrý, že ho na konci studia spolužáci zvolili nejlepším hercem.

I když byl u dívek stále oblíbenější díky svému hraní a přestože pracoval jako plavčík, pořád se mu nedařilo s některou začít chodit. Díky břitkému humoru a vtipným komentářům působil po celá studia něco jako třídní šašek a své zklamání velkou měrou zmírňoval inteligencí. Sice nedokázal získat dívky fyzickou zdatností, ale mohl se k nim přiblížit tak, že je rozesmál. V důsledku toho byl v maturitním ročníku obklopen těmi nejkrásnějšími dívkami, na které se však mohl jenom dívat. Sandra Hawesová, nejlepší herečka maturitního ročníku, princezna pro prince Jacka, vzpomíná: „Poflakoval se s nejoblíbenějšími dívkami na střední..., protože s ním byla legrace..., i když nikdy neměl opravdovou životní lásku..., nejspíš byl jediný, kdo nemusel mít přítelkyni..., byl vtipálek, šprýmař, pořád řádl.“ Jeho verbální atletika mu vynesla přezdívku Weaver (Snovač). Vždycky se mu podařilo najít způsob, jak je všechny nakonec dát dohromady. Navzdory svému zlozvyku olizovat si během vyprávění rty.

Díky pověsti hodného hochy ho zvolili zástupcem předsedy maturitní třídy, přestože se oblékal jako rebel a nosil špinavé džíny a motorkářskou bundu. Inspiroval ho k tomu film Lászlóa Benedeka *Divoch* (*The Wild One*), který měl premiéru v prosinci 1953 a hlavní roli rebela motorkáře v něm hraje Marlon Brando. Má neodolatelný úsměv, který naplno předvedl

jenom jednou na takzvaném šťastném konci filmu. Učitelům se Jackovo oblečení nelíbilo, ale radši se dívali na druhou stranu. V červnu toho roku měl ukončit školu, tak bylo zbytečné to na poslední chvíli nějak hrotit.

ODMATUROVAL NA MANASQUANU v červnu 1954. Do té doby si naspořil dost peněz za práci v kině a plavčíka, aby si mohl koupit ojetého studebakera, rok výroby 1947 (Jack se rád chlubil, že tak dobře hádal vítěze koňských dostihů, že mu pravidelné výlety během studia na závodiště do Monmouthu vydělaly peníze na auto). Když žádal o řidičský průkaz, poprvé zjistil, že neexistuje žádný záznam o jeho narození. Předpokládal, že se narodil doma jako jeho sestry. Pro stát Jack Nicholson neexistoval. Ethel May vyplnila dodatečně zprávu o narození na Ministerstvu zdravotnictví New Jersey. V něm uvedla datum a místo Jackova narození 22. dubna 1937, Sixth Avenue 1410, Neptune City, New Jersey. Podle toho se Jack opravdu narodil doma. Jako matku uvedla sebe, Ethel Rhoadsovou, a jako otce a svého manžela uvedla Johna Josepha Nicholsona.

Tím získal Jack úřední dokument, který potřeboval kvůli řidičskému průkazu, ale jak měl později zjistit, stejně jako tomu bylo s ostatními věcmi z rodinné historie, jimž věřil, nic z toho nebyla pravda.

„K hraní jsem se dostal tak, že jsem to obdivoval...“

JACK NICHOLSON

KDYŽ JSEM BYL DOST STARÝ, ZAMÍŘIL JSEM NA ZÁPAD, ABYCH UVIDĚL filmové hvězdy a našel si práci v některém studiu... Když říkám „obdivovatel“, nemyslím, že jsem prahl po autogramech nebo tak něco... Všichni mí vrstevníci byli fanoušci Marlona Branda.“

Jackovo rozhodnutí strávit nějaký čas v Los Angeles vyprovokovalo pozvání z toho nejnepravděpodobnějšího zdroje – od sestry June. Žila v Inglewoodu, v okrese Los Angeles s levnými byty na periferii Hollywoodu. Její cesta na západ nebyla jednoduchá. I přes námítky Furcilla-Rose se dva měsíce po Jackově narození rozhodla odjet z New Jersey a pokusit se samostatně o kariéru v showbiznyusu. Přidala se k jedné z posledních varietních kočovných společností, která putovala z Filadelfie do Miami, zpátky na jih a na západ do Chicaga. V roce 1944, to jí bylo pětadvacet, vzdala snahu prorazit jako tanečnice a nastoupila do továrny na výrobu letadel. Tam poznala Murrayho „Boba“ Hawleyho, rozvedeného zkušebního pilota (možná překročil, nebo taky nepřekročil, hranici zvuku), který pocházel z bohaté rodiny, a provdala se za něho. Během následujících dvou let se jim narodily dvě děti, chlapec a děvče, a přestěhovali se do Southamptonu ve státě New York, což byla oblíbená destinace boháčů ze severovýchodu. Všechno bylo dobré až do dne, kdy Hawley bez varování June a děti opustil a odešel k jiné ženě. Zničená June se nakrátko vrátila do New Jersey a pak se i s dětmi vydala do Los Angeles, doufajíc, že začne nový život.

Když Jack roku 1954 odmaturoval, June mu jako dárek poslala letenku do Hollywoodu a pozvala ho, aby u ní strávil léto. Jack to s radostí přijal nejen proto, že bude se sestrou, ale že se projde po stejných ulicích a bude dýchat stejný vzduch jako jeho tajný idol Marlon Brando.

Je zvláštní, že i když byl mezi spolužáky tak oblíbený, se svou cestou na západ se nikomu z přátel nesvěřil. Jako kdyby pro něj nic neznamenali a jenom mu komplikovali život. Hlavně dívky. Z Kalifornie odjížděl

pořád jako panic. Ethel May slíbil, že se do dvou měsíců vrátí a přihlásí se na Delawarskou univerzitu, kde mu výborný výsledek maturitní zkoušky zajistil stipendium na technice.

JUNE ZÁHY LITOVALA, že Jacka pozvala, a Jack záhy litoval, že pozvání přijal. Byt byl malý už pro ni a její dvě děti, natož ještě s Jackem. Vysedával tam celý den, mrzutý, schlíplý, dlouho vospával a vyjídal malou ledničku. Oddechla si od něj jediné tehdy, když zmizel do nedalekého Hollywood Parku, kde se oddával oblíbené zábavě – sázení na koně. Když mu došly peníze, jezdil autobusem do Hollywoodu a prozkoumával jeho slavné ulice. Musel neustále obcházet všechny ty malé modrozelené domy.

Tuto továrnu na sny vybudovala první generace filmových magnátů, kteří získali pomerančovníkové háje, pokrývající hektary levné půdy, změnili je na studia a postavili domky pro zaměstnance – maskéry počínaje a herci a herečkami konče. Vznikly malé obchůdky, kde většině herců a techniků poskytovali dvě nezbytné věci – v kavárnách si mohli cestou do práce zakouřit a vypít horkou, kouřící kávu a po večerech se uchylovali do barů a užívali si tam až do zavíračky. Každou noc už bylo v jedenáct všude zavřeno. Filmování začínalo za svítání.

V roce 1935 se společnost přesunula na západ, kde neplatila žádná pravidla, mezi Hollywoodem a Beverly Hills na Sunset Boulevardu, známém jako Sunset Strip. Nebyla tam žádná policejní stanice ani místní úřad a sexu a alkoholu bylo, co hrdlo ráčí. Mnoho kaváren a barů na Stripu vlastnili sami herci a pro ty, co se nedokázali bez problémů seznamovat, byla všude spousta nevěstinců s neuvěřitelně krásnými dívkami. Mnohé z nich přes den vystupovaly v drobných rolích ve studiích jako „hvězdičky“, jak si nechávaly říkat, a čekaly na velkou příležitost. Jenže do té doby si potřebovaly vydělat na zaplacení účtů.

Hlavní hollywoodská studia desítky let podléhala omezení, co lze natáčet a co lze promítat. Točila filmy, distribuovala je a vlastnila kinosály, kde se promítaly. Toto železné sevření se začalo uvolňovat v roce 1948, kdy Nejvyšší soud prohlásil Hollywood za oligopol, a díky tomu se pohled na filmy začal brzy měnit. Vstup nezávislých filmů označoval počátek konce zákona o cenzuře a Hollywood, nikoli však nutně hlavní studia, začal vyrábět zajímavější filmy, zabývající se tématy, jež se vymykala schématu chlapec se seznámí s dívkou, který převládá ve zlatém věku studií. Hlavní role v těchto filmech hrály nové hvězdy a nikdo nestoupal rychleji než Marlon Brando.

V červenci 1954, krátce po Jackově příjezdu do Hollywoodu, se konala premiéra snímku Eliy Kazana *V přístavu (On the Waterfront)* s Marlonem Brandem. Johnnyho Strablera nahradil Terry Malloy a stal se nejnovějším rebelem amerického filmu, mužným, ale zranitelným, drsným chlápkem, hledajícím svou zmučenou duši.

Brando změnil navzdýcky předobraz, jak má vypadat americká filmová hvězda. Herci byli mladší a mužnější. Brando jako Terry Malloy ve snímku *V přístavu* svým výkonem nadchl Jacka a celou generaci mladých, hvězdami ohromených chlapců, kteří se stejně jako on chtěli stát příštím Marlonem Brandem.

PŘESTOŽE SI V JUNINĚ MALÉM BYTĚ připadal dost stísněně, a hlavně neměl rád, když mu neustále upravovala vlasy a ptala se ho, jestli se dost najedl, když vyprázdnil ledničku, a jestli si vyměnil prádlo a chovala se spíš jako matka než jako sestra, nevadilo mu to. „Na mém vztahu s ní byly jisté věci,“ vzpomínal Jack po letech. „Nějaká faleš. A pamatuju si, že mě napadlo, čeho se má sestra bojít, když mě tak zbožňuje.“

I když na něj Mud na podzim toho roku naléhala, aby se vrátil na východ a začal studovat na vysoké škole, Jack věděl, že není cesta zpátky. Na konci léta se rozhodl, že příležitost získat vyšší vzdělání vymění za možnost projít školou života. Našel si malý levný byt v Culver City, několik kilometrů jižně od Hollywoodu. Když se mu chtělo, vyspával do odpoledne, aniž by ho June neustále otravovala, potom vstal a odešel do práce. Našel si částečný úvazek, aby mohl zaplatit za byt. Doplnoval zboží v hračkářství na Hollywood Boulevardu.

Po práci si mohl zajít na jídlo do Romerovy kavárny ve Wilshiru, což byl zapadáček pro spoustu nových rádoby rebelských herců. Jack neměl díky své společenské povaze problém se k nim přidat. Velice rád si s nimi svým zpěvavým newjerseyským přízvukem povídal o filmech. Všechny bavilo, když popisoval scénu z filmu *V přístavu*, kde Brando jako Terry sbírá rukavici, kterou Eva Marie Saintová jako Edie náhodou upustí, zatímco se procházejí a povídají si. Terry ji zvedá a snaží se navléknout si ji na ruku, aby se jí dostal pod kůži. Pro Jacka měla tahle scéna větší kouzlo tím, že to byla improvizace. Saintové opravdu náhodou upadla při natáčení rukavice a Brando v tom jen pokračoval. Tento krásný příklad „pohotovosti“ podle herecké metody Stanislavského přiváděl Jacka i ostatní kavárenské kritiky do stavu naprosté blaženosti.

Při troše štěstí by se Jack mohl dokonce pokusit sbalit některou z těch malých krásek v přílehlavém svetru a černých džínách, které seděly u vedlejšího stolu, rukama si podpíraly bradu a hltaly každičké jeho slovo. Možná na to myslel, ale nikdy nesebral odvahu, aby to zkusil.

Nebo mohl zamířit do některé z kaváren a barů postavených ve futuristickém stylu, kde se často scházeli další rádoby herci, nebo do Unicornu, Renaissance, Chez Paulette's, Barney' Beanery, Rain Check – kde se daly hrát šipky – do Mac's nebo Luna. Strašně rád se scházel s „puries“, jak přezdíval mladým hercům v Los Angeles, kteří kolem sebe šířili melancholii. „Patřil jsem ke generaci, která vyrostla na úžasném jazzu a na Jacku Kerouakovi. Nosili jsme manšestrové kalhoty a roláky a hovořili o Camusovi, Sartrovi a existencialismu... Ponocovali jsme a spali do tří odpoledne... Jako jedni z mála jsme se dívali na evropské filmy... Losangeleští ‚puries‘ se vymykali z losangeleské kultury, kterou charakterizovaly napěchované hamburgery, 18 000 příchutí zmrzlin a prvotřídní elektrizující hollywoodské dětičky...“

A když byl opravdu na mizině, mohl by se vydat na východ na Sunset, přes La Brea, do jedné z mnoha sázkařských kanceláří, krčících se mezi tetovacími salony a nevěstinci, a rychle si vydělat na měsíční nájem.

V roce 1955, potom co se rok potloukal osamělý mezi kavárenskými partami, pro něj Los Angeles začalo ztrácet své kouzlo. Bylo bezvadné stýkat se s kluky, jenže to mu nestačilo. S nikým se nedokázal sblížit – s chlapcem ani dívkou. Nechtěl strávit příštích dvacet let popíjením kávy, kouřením a přitom se rozplývat nad vlastním hlasem. Chtěl být tam, kde se něco dělo, nějak se zapojit do branže. Bral by klidně i podřadnou práci. Všechno muselo být lepší, než prospat celý den a prokecat celou noc. To by se raději vrátil na východ a chodil do školy, jak ho Ethel May pořád nutila. „Neměl jsem [žádné opravdové a důležité] kamarády. Žil jsem sám... Měl jsem práci poslíčka, která se mi docela líbila. Bydlel jsem v bytě v Culver City. Už jsem ve městě viděl dva filmy a neměl jsem auto... Byl jsem smutný jako Vincent van Gogh...“

Vše se změnilo jednoho dne, kdy dostal tip od chláпка, kterého potkal v jedné sázkařské kanceláři, kam často chodil, ať zajde do náborové kanceláře studia MGM v Culver City. Tam by se podle toho člověka mohl zeptat na nějakou práci a možná ji získat. Jestli mu nebude vadit, jaká bude. To mu nevadilo, kdyby mohl dýchat stejný vzduch jako filmové hvězdy pracující pro toto studio. Později vzpomínal: „Už jsem si na den svých narozenin koupil letenku domů... Řekl jsem si: V Los Angeles se toho moc neděje.“

Radši se vrátím [na východ] a budu se chovat seriózně. A když jsem si kupoval letenku, přijali mě do MGM. “ Na poslední chvíli, když už balil, mu zavolali, že ho vzali na plný úvazek jako úředníka oddělení animace MGM.

Nastoupil 5. května 1955 za třicet dolarů týdně a měl za úkol třídít poštu od fanoušků pro Toma a Jerryho, což byla kreslená kočka a myš a MGM jimi zareagovalo na Myšáka Mickeyho a Kačera Donalda z dílny Walta Disneyho. Brzy zjistil, že práce (ani peníze) se moc nelišily od té v hračkářství. Tam pracoval s vycpanými zvířátky, tady s kreslenými, ale teď mohl konečně oprávněně říkat, že je součástí showbizny. Rychle si zvykl, že vidá všechny hvězdy studia MGM chodit po patrových studiích Culver City, kde to vypadalo jako v nebi.

„Viděl jsem všechny. Díval jsem se na ně ve zvukových studiích... Monroe, Bogie, Hepburnová, Brando, Spencer Tracy, všichni tam tehdy pracovali. Případal jsem si jako v sedmém nebi. Jednou jsem ležel na trávniku, abych zahlédl kalhotky Lany Turnerové...“ Jack si umínil, že bude každého oslovovat křestním jménem – od nejposlednějších metařů (na nižším stupínku než on) po nejvyšší manažery – a svá slova pokaždé doprovodil úsměvem.

Teď si mohl dovolit lepší bydlení. Malý byt nad garáží v Culver City sdílel s dalším rádoby hercem Rogerem „Storerem“ Andersonem, který také pracoval v MGM jako poslíček. Anderson stejně jako Jack doufal, že z něj bude další Brando. Po maturitě se do Los Angeles přestěhoval ze vzdáleného východu, aby zbohatl v Hollywoodu. To místo bylo příšerné. Z neustálého rachotu při otvírání a zavírání vrat od garáže se oba málem zbláznili a ze zápachu benzínu prosakujícího nahoru se jim zvedal žaludek, a tak byli nuceni nechávat otevřená okna i během často chladných losangeleských nocí.

Vzhledem k tomu, že Jack pobíral pravidelný plat, byl natolik v pohodě, že požádal Mud, aby mu půjčila na auto. Slíbil, že jí peníze vrátí. Veřejná doprava v jižní Kalifornii tehdy (stejně jako nyní) byla děsivá, a když se Mud dověděla, že se domů nevrátí, poslala mu čtyři sta dolarů. Jakmile peníze dostal, šel si koupit ojetý studebaker.

Jack to auto miloval a jezdil s ním všude, dokonce i na závodiště. Když se jednoho dne, poté co si vsadil, vrátil na parkoviště, zjistil, že zmizelo. To byla hořká připomínka, že Hollywood není jenom země zaslíbená. Tohle byla jeho odvrácená tvář.

V MGM JACK SNADNO ZAPADL mezi ostatní zaměstnance, ale chtěl se co nejdřív dostat z divize kreslených filmů do divize hraných filmů.

Jedna z málo uvěřitelných historek, které Jack léta vyprávěl, se týkala jeho první herecké nabídky. Tvrdil, že jel v MGM výtahem a najednou náhodou potkal legendárního producenta Joea Pasternaka [*Vzpouza žen (Destry Rides Again)*, Letní divadlo (*Summer Stock*), *Velký Caruso (The Great Caruso)* a další], který si prohlížel Jackův příjemný obličej a rovnou se ho zeptal, jestli se chce stát hercem. Jack odpověděl, že nechce.¹ Pak chtěl vysvětlit, že byl tak nervózní, že chtěl odpovědět ano, ale než se mohl opravit, Pasternak z výtahu vystoupil. Když pak o této události vyprávěl Billu Hannovi, jednomu z významných animátorů v oddělení kreslených filmů, který si Jacka oblíbil, ten se smál, když Jack řekl ne. Hanna mu potom svěřil jednu zásadní věc o životě v Hollywoodu – nikdy neříkej ne nikomu, ať ti nabízí cokoli. Naštěstí Pasternak jeho odpověď ignoroval (nebo ji neslyšel) a v květnu 1956 Jackovi domluvil kamerové zkoušky v MGM.

Dopadly bídně.

Odpověď, které se mu dostalo, byla přísná. Ocenili jeho hezký vzhled, úžasný úsměv, štíhlou atletickou postavu a krásné uhrančivé mandlové oči. Jenže negativ bylo víc: nápadný nedostatek zkušeností – v MGM nepovažovali hraní na střední škole za dostatečné doporučení, pokud nešlo o krásnou blondýnu, která se chtěla stát herečkou – a nevýrazný tón hlasu se silným newjerseyským přízvukem. Poradili mu, ať se zapíše na hodiny rétoriky a herectví, a sdělili mu, že ho znovu vyzkouší za půl roku.

Byl to neúspěch a Jack byl zklamaný. Hanna ho litoval a poslal ho za svým přítelem Joem Flynnem, dalším charakterním hercem, který se snažil prosadit. Aby si přivydělal, otevřel malou hereckou školu, která konkurovala desítkám dalších kurzů na Hollywood Boulevardu. V té době bylo v Hollywoodu skoro stejně hereckých kurzů jako kaváren. Do většiny chodili herci díky dotacím od státu. Flynn, jemuž statná postava a ostrý jazyk nakonec zajistily role jako známé bezejmenné tváře v desítkách televizních sitcomů a nakonec se proslavil bláznivým televizním sitcomem *Námornictvo McHalea (McHale's Navy)* z roku 1962, sloužil studentům jako velký vzor. Hanna Jackovi domluvil pohovor.

První, co mu Flynn řekl, nemělo nic společného s jeho přízvukem, protože ten ho odlišoval od všech ostatních hereckých nadějí s dokonalým

¹ Takových historek kolovala po Hollywoodu spousta. Nejslavnější je ta, kde Lana Turnerová sedí v legendárním drugstoru u pultu se sodovkou, kde ji objeví vydavatel týdeníku **Hollywood Reporter** a okouzlí ho svými „vlohami“, čímž myslí přiléhavý světlík, který měla na sobě. Jack trval na tom, že jeho příběh z výtahu se opravdu stal.

přednesem. Jack konec každé věty spolkl, jako by mu došla šťáva, ale to bylo v pořádku. Flynn si však na něm všiml něčeho jiného. Připadalo mu, že se jeho oči přizpůsobovaly vyřčenému. Jak mluvil, obočí létalo nahoru a dolů. Flynn neviděl často tak výmluvný obličej jako Jackův. Měl charisma, cosi, co se nedá naučit na hodinách herectví. „Myslím, že jsem znal sílu svého úsměvu už v pěti šesti letech,“ vzpomínal Jack. „Když jsem se začal sledovat, pomyslel jsem si: Musím se usmívat se zavřenými ústy. Jinak vypadám jako opilý veverka.“

Flynn Jackovi navrhl, aby výuku vynechal a radši si našel místo, kde by mohl skutečně hrát a získat solidní zkušenosti. V té době se MGM zaručilo, že zaplatí provoz malé divadelní společnosti Players' Ring na Santa Monica Boulevardu se sto padesáti místy, která měla vyhledávat a rozvíjet nové talenty. Napsal Jackovi doporučení a na jeho základě ho obsadili do představení *Čaj a sympatie* (*Tea and Sympathy*), které se úspěšně hrálo na Broadwayi roku 1953 a v roce 1956 podle něj Vincente Minnelli natočil film. Aby Jack získal dvouřádkovou roli, musel slíbit, že každý večer po představení vytře podlahu na malém jevišti a vykoná další podřadné úkoly. To všechno za královský plat čtrnáct dolarů týdně.

Zbytek souboru tvořili pohlední mladíci, všichni neznámí a začínající: Michael Landon, který si později zahraje Little Joca v mnohadílném seriálu *Bonanza* a objeví se i ve dvou dalších mnohadílných seriálech na stanici NBC; Robert Vaughn, kterého obsadí do televizního seriálu *Člověk od U.N.C.L.E.* (*The Man from U.N.C.L.E.*); Robert Fuller, který získá několik seriálových rolí kovbojů [*Laramie*, *Karavana dostavníků* (*Wagon Train*)]; a Edd Byrnes, ze kterého se stal Edd „Kookie“ Byrnes, když dostal roli v detektivním seriálu *77 Sunset Strip* a stal se senzací díky tomu, jak si vždycky česal vlasy.

Pátý člen, opravdový herec, z tohoto představení brzy odešel. Už se objevil ve filmu George Stevense *Gigant* (*Giant*), kde hrál s výborným, ale v době premiéry již mrtvým Jamesem Deanem, Jackovým dalším oblíbeným hercem. Nadchl se pro něj, když ho viděl v *Rebelovi bez příčiny* (*Rebel without a Cause*) režiséra Nicholase Raye. V *Rebelovi* si zahrál i pátý člen a roli tam dostal na Deanovo doporučení. Jmenoval se Dennis Hopper.

V PŘEDSTAVENÍ *Čaj a sympatie* se podařilo získat roličku i Jackovi, dosud nejméně zkušenému ze všech členů spolku. Poté co ho v tom představitelé MGM uviděli, znovu si ho pozvali do náborové kanceláře a dali mu malou roli v televizním seriálu *Odpolední divadlo* (*Matinee Theatre*), často naživo

hraném hodinovém představení, které se dávalo mimo Los Angeles. Ne že by Jack byl v *Čaji a sympatiích* tak dobrý. Jenže televize potřebovala spoustu interpretů, a tak každý rádoby herec bez práce v Hollywoodu dřív či později skončil v *Odpoledním divadle*. Díl s Jackem se vysílal 3. září 1956. Byl nadšený.

Za dva týdny MGM Jacka spolu se všemi ostatními na jeho patře propustilo, protože se rozhodlo divizi animované tvorby zrušit.

A zase byl Jack bez práce. Zlomený a opuštěný, jenom další nezaměstnaný hollywoodský herec žebrající o role. Díky účasti v *Matinee Theatre* se stal členem Americké federace televizních a rozhlasových umělců (AFTRA) a na základě toho bylo jeho jméno zařazeno v seznamu herců Akademie, což bylo něco jako katalog herců a hereček. Mimo to si připsal několik dalších živých spotů v lokálních televizích a seriálech jako například *Rozvodový soud* (*Divorce Court*). Někdy hrál obviněného, někdy žalujícího. Vůbec na tom nezáleželo. Všichni účinkující v takových pořadech byli naprosto neznámí a ve chvíli, kdy se jejich „případ“ vyřešil, byli zapomenuti.

Jack si sotva vydělal na živobytí, a tak dál navštěvoval všechna oblíbená místa herců. Každé ráno snídal v boxu ve Schwab's Pharmacy, legendárním drugstoru a bistro, kde se vyskytovali snad všichni herci a hudebníci. Odpoledne trávil u Romera a většinu večerů na kulečnicku. Jednoho dne náhodou potkal bývalou kolegyni z MGM Luandu Andrewsovou a kamaráda Juda Taylora a ti mu řekli, že se uvolnilo místo v herecké třídě Jeffa Coreyho. Corey byl docela úspěšný newyorský herec shakespearovského divadla třicátých let. Přesídlil do Los Angeles a budoval si tam skvělou filmovou kariéru až do roku 1951, kdy ho předvolali před Sněmovní výbor neamerických činností. Následně se objevil na obávané černé listině a dvanáct let si nezahrál. Aby se v té době uživil, učil ve své garáži herectví. Mezi jeho žáky patřili Robert Blake, mladá hezká Carole Eastmanová, která se zajímala o výuku hraní proto, aby se jí lépe psaly scénáře; dále Robert Towne, ten se chtěl stát scenáristou i režisérem, Sally Kellermanová, James Dean (pouhá jeho přítomnost těsně před předčasnou smrtí okamžitě zvedla kurzu reputaci do téměř bájných rozměrů). A spousta dalších herců a scenáristů, kteří posléze udělali úspěšnou kariéru. Mnoho z nich později svůj úspěch připsalo hodinám u Coreyho.

Jack se tam chtěl dostat, ale velice brzy od Coreyho uslyšel starou známou věc, jako od všech ostatních, kromě Flynnna. Že má legrační hlas a přízvuk. Corey trval na tom, že se toho musí zbavit, protože kvůli tomu působí nezrale. Jack cvičil ve dne v noci, až byl Corey spokojený a na to volné místo ho přijal.

Jack považoval Coreyho za jednoho z nejlepších učitelů, jaké kdy měl, ať jde o hraní nebo jiné věci. Vzpomněl si, že Corey říkával: „Když herec vezme roli, měl by klidně předstírat, že s ní má společných osmdesát pět procent... Jestliže nedokážete do deseti minut po představení postavu setřást, máte problém, že jste do ní vložili příliš energie, a to vám jako osobě nesvědčí.“ Jack to pochopil. Takové řeči o herectví rozuměl. Hlavně těm osmdesáti pěti procentům. Jenom uvažoval, jak se to provede a jak se to změří?

Jack si okamžitě uvědomil, že se ostatní herci hlavně snaží napodobit Jamese Deana, který zase před smrtí zřejmě napodoboval velkého boha Branda. Všichni nosili džíny, trička, tenisky a kožené bundy na zip, mluvili se skloněnou hlavou a přitom se dívali přímo před sebe. O přestávkách nebo po vyučování si chlapci ze třídy zašli na kávu a klábosili o svých dalších kulturních vzorech padesátých let – beatnicích Kerouakovi, Keseym a Ginsbergovi. Jack si hned předsevzal, že si přečte jejich knihy, aby zjistil, proč je mají spolužáci tak rádi.

Dívky v Coreyho třídě to bylo něco jiného. Byly něžné, jemné, ctižádostivé a doufaly, že proniknou k filmu. Tudíž neměly sebemenší zájem spustit se s některým z těch nadržených rádooby herců.

Kromě jedné – Georgianny Carterové, blondýny z jihu s nádherným úsměvem. Když ji Jack uviděl poprvé, usoudil, že je pro něj ta pravá, a usiloval o ni jako blázen. Ona to věděla a vůbec jí to nevadilo. „Měla jsem ho moc ráda,“ vzpomínala později. „A dost brzy jsem se bez něj neobešla. Byl o rok mladší než já. Hodně chlapecký a něžný.“ Georgianna ho díkybohu připravila o panictví.

Brzy spolu začali chodit, ruku v ruce přicházeli na Coreyho hodiny a také společně odcházeli. Když Corey přesunul učebnu do Hollywoodu, Jack, Georgianna a někteří další se nabídli, že pomůžou se stěhováním nábytku, malováním a se vším, co bude třeba. Užili si při tom spoustu legrace.

Jednoho dne přišel do třídy nový žák. Jak se ukázalo, bylo to šťastné setkání. Navěky změnilo jemu i Jackovi život tak, jak ani jeden nepředpokládal.

„Dřív jsem říkával, že Brando je můj velký hrdina. Castro byl hrdina. Mám rád Galbraitha. Dylana. Když jsem byl malý, hrdina pro mě byl Joe DiMaggio.“

JACK NICHOLSON

V POLOVINĚ PADESÁTÝCH LET SYSTÉM FILMOVÝCH STUDIÍ ZVOLNA odumíral, ale zatím ještě žil. Nové poválečné filmy sice působily originálně a měly odlišnou atmosféru, ale pořád se podřizovaly normám tradičních studií, aby si zaručily příjem od mainstreamových diváků. Snímek *V pravé poledne (High Noon)* Freda Zinnemanna z roku 1952 řešil celek i psychologické otázky těmi nejelementárnějšími zastaralými metodami. Jako klasickou kovbojku se střelením. I *V přístavu* je navzdory všem dalším společenským otázkám konvenční všespásnou love story.

V padesátých letech, kdy přišel do Hollywoodu Jack, to vypadalo, že hrstka filmových producentů chce tradice filmových studií prolomit. S pomocí Nejvyššího soudu, který nařídil uvolnit sevření, jímž studia ovládala výrobu, distribuci, veřejnou produkci a příliv mladých lidí, kteří chtěli pracovat za málo peněz a vzít na sebe riziko, jaké velká studia nechtějí nebo nemůžou, se tato nová generace filmových tvůrců stala průkopníky v rozvoji nezávislého hnutí ve filmu. To byli skuteční rebelové Hollywoodu.

Jedním z nich byl mladý pohledný chlapík Roger Corman. Podobně jako spousta jeho vrstevníků měl dobré znalosti o filmech, protože na nich vyrostl před náporom televize. Byl to filmový nonkonformista. Jeho význam pro nezávislé hnutí v kinematografii padesátých let je nesmírný. „Corman byl jedním z těch, kteří v prvních letech nového Hollywoodu milovali filmy Johna Forda, Howarda Hawkse, Alfreda Hitchcocka a později francouzskou novou vlnu, švédské filmy a celou avantgardu. Přinášel nový obsah i novou formu,“ vzpomínal Michael Medavoy, významný hollywoodský hráč, který pracoval pro studio a také jako nezávislý.

Zde je názor filmového kritika a historika Davida Thomsona: „V padesátých letech se děly různé věci. Například Roger Corman natočil se

skupinkou lidí kolem sebe spoustu exploatačních filmů, filmů o motorkářích a o drogách. Byly nebývale levné, protože Corman byl levný, ale vydělaly spoustu peněz. Říkejte si, co chcete, ale Corman ukázal, že tu jsou mladí diváci, připraveni vypořádat se s filmy, v nichž se vyskytuje sex, rokenrol a drogy, které se stávaly v životě Ameriky stále častějším jevem.“

Filmový historik a životopisec Peter Biskind dodává: „Corman poskytl každému z této generace první příležitost psát, hrát a režirovat. Roger Corman pro ně byl něco jako učitel. Tehdy neexistovaly žádné filmové školy. Prostě člověka hodil do hluboké vody, pak ho vytáhl a musel se předvést.“

Na jednom se všichni shodnou, bez ohledu na to, co si myslí o jeho filmech. Že Corman byl mladý vizionář v odvětví, které vedli staří a zkostnatělí funkcionáři. Tady jsou Cormanova slova: „Bylo těžké zůstat nezávislý producent a režisér tehdy na počátku mé kariéry, v posledních letech dominantního postavení studií v americké kinematografii. Pro mě bylo nesmírně těžké najít finance a slušnou distribuci, ale podařilo se mi to.“

Roger Corman se narodil roku 1926 v Detroitu, ve státě Michigan. Tvrdil, že se o filmy zajímal, kam mu paměť sahá. Rodiče se přestěhovali do Los Angeles, a tak on i jeho mladší bratr chodili na střední školu v Beverly Hills. Roger potom pokračoval na Stanfordu a měl v úmyslu vystudovat strojařinu s přestávkou služby u námořnictva. Po válce studia dokončil a nastoupil u společnosti US Electrical Motors v Los Angeles, ale vydržel tam jenom čtyři dny. Uvědomil si totiž, že to není cesta, kterou by chtěl v životě jít. „V pondělí jsem začal pracovat a ve čtvrtek jsem skončil. Šéfovi jsem řekl: ‚Udělal jsem děsnou chybu.‘“

Corman studoval strojařinu, aby se naučil, jak funguje filmování, a ne motory. Poté co odešel z práce, snažil se proniknout mezi filmaře, ale tehdy bylo příležitostí málo. „Jediná práce, kterou se mi podařilo u filmu získat, bylo místo poslíčka u Twentieth Century-Fox. Vypracoval jsem se na posuzovatele scénářů. Četl jsem je a posuzoval... jako nejmladšímu mi dávali ty nejzoufalejší texty, abych je zpracoval.“

Zklamaný Corman z Foxu odešel. Dal dohromady dost peněz od přátel, od rodiny a odevšad, kde to šlo, a v květnu 1954 natočil za pár dolarů první samostatný nezávislý film *Netvor z mořského dna* (*Monster from the Ocean Floor*), který režíroval neznámý Wyatt Ordung.¹

Roger se označoval jako producent, ale ve skutečnosti byl mnohem víc než to. Jako aktivní příslušník jednočlenného týmu přicházel každý den

¹ Pět měsíců před premiérou tohoto filmu Corman koprodukoval snímek Nathana Jurana *Zátah na dálnici* (*Highway Dragnet*) s Herbem Meadowem a Jerodem Odlumem pro Allied International Pictures, nástupce Monogram Pictures ze 40. let.

předtím, než se začalo natáčet, aby pomohl postavit scénu, a zůstával, aby ji zase pomohl rozebrat. Neváhal kleknout na kolena a vydrhnout podlahu, když to bylo potřeba k tomu, aby se film dokončil. Medavoy vzpomíná: „Smyslem bylo ušetřit peníze a Roger soudil, že čím víc udělá sám, tím méně bude muset zaplatit někomu jinému.“

Netvor nelámal kasovní rekordy, ale vydělal Rogerovi dost, aby mohl natočit další film. Potom si zkusil žánr automobilových závodů – *Rychle a zběsile* (*The Fast and the Furious*) z roku 1955, který režíroval společně s Eduardem Sampsonem. Hrál v něm poměrně známý herec John Ireland.

Roger začal chápat, jak to v Hollywoodu funguje. Zjistil, že největším problémem je proluka mezi shromážděním peněz na film a čekáním na uvedení do kin, kdy se (snad) investice vrátí. „Chápal jsem ten problém... člověk obstará peníze, natočí film a pak musí čekat, až se mu peníze vrátí, než může natočit další.“ Když to vypadalo, že jeho kariéra producenta spěje k rychlému a nezadržitelnému konci, nabídli mu jiní dva nezávislí producenti Sam Arkoff a Jim Nicholson, kteří tou dobou spustili novou nezávislou filmovou společnost American International Pictures, původně nazvanou American-Releasing Corporation, že si odkoupí hotový snímek *Rychle a zběsile* a zahájí s ním svou činnost. Než Corman smlouvu s nimi uzavřel, požádal o zálohu na tři další filmy, které by jejich společnost mohla distribuovat. Slíbili mu to. Tohle vyřešilo problémy společnosti AIP i Corman. AIP tak měla zaručený přísun filmů a Corman našel způsob, jak financovat příští filmy.

Roger pořád cítil, že existuje jedna část filmové tvorby, o níž toho moc neví. „Naučil jsem se používat kameru a další užitečné technické dovednosti týkající se režie, ale chyběly mi znalosti o hraní. Tak jsem se zapsal do kurzu Jeffa Coreyho. Ne aby ze mě byl herec, ale abych se poučil o hraní...“ Corey ho přijal jako profesionálního pozorovatele. Corman se záhy zaměřil na jednoho herce.

Jack vzpomíná: „[Corman] přišel do třídy, vážný jako srdeční záchvat... Byl to sólista.“ Jak se často stává, mimořádní studenti se od svých učitelů dočkají nejhorsího zacházení. S Jackem a Coreym tomu nebylo jinak. Když Corey jednou nabádal Jacka: „Předveď mi nějakou poezii,“ Jack mu odsekl: „Možná, Jeffe, jenom nevidíš poezii, kterou ti předvádím.“

A tahle hádka poprvé upoutala Cormanovu pozornost. Moc se mu líbil Jackův postoj. Vzhledem k tomu, že sám neuznával autority, ocenil odhodlanost tohoto herce a schopnost postavit se Coreymu. Zanedlouho Corman nabídl Jackovi hlavní roli v plánovaném filmu *Vrah uplakánka* (*The Cry Baby Killer*). Dal mu ji v den jeho dvacátých narozenin. Corman nepochyboval,

že si vybral správného herce. Jak řekl: „Byl jsem si naprosto jistý, že z Jacka bude hvězda.“ Kromě zanícenosti se Cormanovi na Jackovi líbil také jeho neotřelý hezký vzhled, kterým se tak lišil od tehdejších hezounů typu Roberta Wagnera či Rocka Hudsona. Než natočil metr filmu, věděl, že našel někoho mimořádného.

Vrah uplakánka byl příběh o nepochopeném mládí, jakési pokračování *Rebela bez příčiny*, umocněné amfetaminy. „Časy se měnily,“ prohlásil Corman. „Hlavní studia to vůbec nepochopila. Diváci hledali jiné typy filmů. Takové, které hovoří jejich jazykem. Jestli jsme měli točit filmy o mladých, potřebovali jsme, aby v nich hráli mladí herci – a Jack Nicholson takový byl.“ Jackův jerseyjský přízvuk připadal Cormanovi autentický – mladická nepoddajnost, doplněná trochou zmatku. *Vrah uplakánka*, další Cormanův levný film, byl hotový za deset dní s celkovým rozpočtem 7000 dolarů, z nichž Jack dostal 1400, což bylo nejvíc, co si zatím hraním vydělal.

Bez ohledu na to, že AIP nemohla najít osmnáct měsíců žádného majitele kina, který by ho promítal, Jack byl nadšený, že hraje v opravdovém hollywoodském filmu postavu typu Jamese Deana. „Předtím jsem doopravdy nepracoval a myslel jsem, že tohle je ono.“ Ale i přes nápadnou upoutávku – „VČERA MLADISTVÝ REBEL, DNES VZTEKLÝ ZABIJÁK!“ – když se film konečně začal promítat, skončil na chvostě dvojprogramů, nevydělal žádné peníze a rychle zapadl.²

Jack nenatočil další film skoro dva roky. Vzhledem k tomu, že neměl nic v záloze, vstoupil do Letecké národní stráže, protože věděl, že v době míru je malá pravděpodobnost, že ho povolají do bojové akce. Zatímco prodělával základní výcvik v Texasu, dostával skoro každý den dopis od Georgianny, kde mu líčila, jak se jí po něm stýská a nemůže se dočkat, až bude zpátky v Los Angeles. Jenže jeho víc zajímaly dopisy, které mu posílala Mud – s výstřižky z místních novin *Asbury Park Press*. To byla jediná zmínka o *Vrahovi uplakánka*. A v ní se psalo jenom o něm v duchu příběhů, co chlapec z malého města dokázal.

JACK STRÁVIL NA ZÁKLADNĚ OSM TÝDNŮ, které mu připadaly jako osm let. Nemohl se dočkat, až se vrátí do Kalifornie. Vyzkoušel si, jak chutná vojenská disciplína, a stačilo mu to na zbytek života. Když ho propustili, ještě na něj čekala šestiletá povinnost u letecké ochrany a letecký výcvik pár dnů v měsíci. Protože to bylo v Los Angeles, v jeho jednotce byl dost

² Tento film z roku 1956 měl premiéru v srpnu 1958. Po krátkém promítání ho koupila televize, a tím se nakonec investice vrátila.

velký podíl umělců. Sblížil se s Bruceem Ballardem, zpěvákem Four Preps, se kterým byla stejně jako s Jackem vždycky zábava. Dokázali si najít způsob, jak se povyrazit v době, kdy patřili k letectvu. Pili, občas si zakouřili trochu marihuany, a přestože Jack chodil s Georgiannou, uháněl servírky, které pracovaly v kavárnách u základny záložáků. Brzy si mezi ostatními kolegy vysloužili pověst sukničkářů. Jack a Bruce chodili ven vždycky v uniformě, protože věřili, že na to kočky letí.

MEZITÍM SE MUD ROZHODLA, že když se Jack do New Jersey nehodlá vrátit, přestěhuje se do Los Angeles, aby byla blíž jemu a June. Salony přenechala Lorraine a Shortymu, aby se o ně postarali, doufajíc, že to zvládnou. Krátce nato přijela do Los Angeles, nastěhovala se s June do malého, ale pohodlného dvougeneračního bytu na Whitsett Avenue v severním Hollywoodu, v San Fernando Valley. June pracovala v místní pobočce řetězce J. C. Penney.

Jack tehdy bydlel v novém bytě se dvěma kamarády. Jinak by Mud mohla bydlet s ním. Když byl v Texasu, pustil svou půlku pokoje nad garáží, aby ušetřil za nájem. Když ho dva kamarádi z oblíbené kavárny – Don Devlin původem z Bronxu, jehož otec byl herec a producent, a Jack doufal, že se přes něj dostane do branže, a Harry Gittes, ten se chtěl stát producentem – vyzvali, aby se nastěhoval do jejich velkého bytu, který si pronajali v západním Hollywoodu na rohu Fountain Avenue a Gardner Street, Jack to okamžitě bral. Mohl by se tam nastěhovat s Georgiannou, která mu to už několikrát navrhla, ale bydlení v dalším stísněném bytě se ženou mu nepřipadalo jako dobrý nápad. Měl Georgiannu dost rád, ale nechtěl s ní trávit veškerý čas. Někdo tomu říkal manželství a on na něco takového nebyl připravený.

Jestli doufal, že najde trochu klidu, toho se mu nedostalo v místě, které bylo později označeno jako „nejdivočejší dům v Hollywoodu“. Neustále se tam konaly mejdany s alkoholem, drogami, sexem, spoustou čaje (co se dá kouřit) a s krásnými nažhavenými dívkami, které se dokázaly rozparádit stejně jako chlapani a dobře se pobavit. V ledničce nebylo nikdy žádné jídlo, jenom mléko (kvůli Jackovým občasným problémům se žaludkem), pivo a v mrazničce tráva, aby byla čerstvá.

Jednou z dívek, které tam rády pobývaly, byla Sally Kellermanová, další Coreyho absolventka a ještě neznámá herečka. Její velká chvíle nastala až v roce 1970, kdy hrála Šťabajznu Houlihanovou ve filmu Roberta Altmana *MASH*. Vždycky se objevila pozdě v noci, aby se vyplakala Jackovi

na rameně kvůli nějaké nešťastné lásce. Ospalý Jack jí to rameno ochotně poskytoval. Jak vzpomínal tehdy nezaměstnaný pohledný herec a folkový zpěvák Harry Dean Stanton, jeden z pravidelných návštěvníků domu, Jack byl vždy trochu pod parou a připravený nabídnout útěchu všeho druhu, kdykoli ji nějaká žena potřebovala. „Když si pomyslím na Jacka z té doby, vidím ho, jak má rty červené od levného vína.“

Další kamarád bez práce, kterého Jack pravidelně potkával na tazích po kavárnách a barech, byl rádoby režisér Monte Hellman, rozčuchaný a hubený jak tyčka, kterému se nějak podařilo sehnat dvacet pět tisíc dolarů na rozepsaný scénář a chtěl, aby mu ho Jack pomohl dokončit. Ten souhlasil a oba dva na něm intenzivně pracovali několik týdnů. Hellman za to Jackovi platil. Cormanovi se scénář líbil, ale domníval se, že by natáčení bylo moc drahé. Místo toho nabídl Hellmanovi, aby režíroval *Monstrum z jeskyně stínů* (*Beast from Haunted Cave*), nezávislý, nízkorozpočtový snímek. Měl se natočit za dvanáct dní pro Cormanovu novou přidruženou společnost Filmgroup a producentem měl být Rogerův bratr Gene Corman. Corman společnost založil, protože chtěl uvolnit pevné sevření AIP. *Monstrum z jeskyně stínů* bylo natočeno v roce 1958, ale bez AIP Corman nedokázal rok zajistit distribuci.

Hellman chtěl v *Monstru* využít Jacka, ale Corman měl jiné nápady. Do hlavní role obsadil Michaela Foresta. Dva roky po *Vrahovi uplakánka* měl Corman konečně roli, kterou považoval pro Jacka za lepší než *Monstrum*. *Divoká jízda* (*The Wild Ride alias Velocity*) bylo drama z Kalifornie, kterou režíroval a produkoval Harvey Berman. Vycházela ze stejného motorkářského šílenství, které panovalo na západním pobřeží a stalo se tragickým zakončením *Rebela bez přičiny*. Byl to další Cormanův film o mladistvých delikventech a podruhé využil Jacka jako kopii Deana.

Corman: „Setkal jsem se s dalším učitelem herectví, který měl hereckou školu v severní Kalifornii a se svými studenty natáčel krátký film. Přišel za mnou, abych se toho zúčastnil, a ujišťoval mě, že to bude stát pakatel, protože může dodat studenty do štábu i jako většinu účinkujících. Připravil jsem scénář (s Ann Porterovou, Marion Rothmanovou a Burtem Topperem). A taky jsem vybral kameramana (Taylor Sloan) a herce do hlavních rolí. I když jsem Jacka po filmu *Vrah uplakánka* neobsadil, věděl jsem, že umí hrát, a tohle byl první scénář, který se naskytl, a já si myslel, že se na tu roli hodí. Jack měl v sobě velkou naruživost a já byl přesvědčený, že by dokázal skvěle zahrát mladistvého psychotika.“

Corman do toho filmu obsadil i Georgiannu, protože doufal, že by se jejich vzájemná sexuální přitažlivost ze skutečného života mohla přenést

na plátno. Zaplatil každému dvě stě dolarů za týden z celkového rozpočtu dvanácti tisíc dolarů a všechno natočili na volném závodišti v Sonoma Valley.

Film se soustřeďuje na psychotického vůdce motorkářského gangu Johnnyho Varrona (hraje ho Jack), který způsobí smrt několika policistů, když je sadisticky vytlačí ze silnice. Ve stejné době Varron upozorňuje člena gangu Davea (Robert Bean), ať se přestane stýkat se svou dívkou Nancy (Georgianna) a tráví víc času s gangem, protože se začíná chovat jako zbabělec. Věci se v tomto dvaapadesátiminutovém filmu rychle vyřeší, když se Johnny zamiluje a Nancy ho nakonec napraví. Jak Jack řekl, hledal v tom smutném scénáři něco kladného, aby svou postavu polidštil. „Myslím, že ve všech mých filmech mají postavy co říct, a tak vzniká dobrý film. Věřím, že všechny mé role obsahují pozitivní rysy...“

Když byl film hotový, Georgianna prohlásila, že se chce seznámit s Jackovou rodinou. Poslušně ji představil Mud. Ta stejně jako Georgianna považovala návštěvu za signál, že směřují k manželství, a skutečně se těšila, až je obejmě. Jack ji také seznámil s June, která si ji okamžitě oblíbila. Každý den si volaly, povídaly si a June se pokaždé ptala, co dělá Jack.

Velice brzy po setkání s Mud a June začala Georgianna Jackovi nadhazovat, že by si měli naplánovat společnou budoucnost. To nebylo nic pro něj. Neměl čas na rodinný život. Ani zájem. Považoval se za umělce, za romantického samotáře. Chtěl dělat filmy, a ne děti. Řekl jí to a Georgianna mu v tichosti zmizela ze života.

DIVOKOU JÍZDU SE NAKONEC podařilo do distribuce dostat. Promítal se jako poslední v programu dvou až tří filmů po celém kalifornském pobřeží v kinech, kam se zajíždí autem.³ Hellman souhlasil, že film *Divoká jízda* sestříhá a stane se neoficiálním a neuvedeným koproducentem. Při natáčení v exteriérech se Hellman s Jackem lépe poznali. Byli dost odlišní, ale spojovala je láska k nezávislému filmu, k Brandovi, Deanovi a beatníkům. Hellman byl tichý člověk, spíš pozorovatel, a neustále působil dojmem, že se v myšlenkách toulá miliony kilometrů daleko. Jack naopak byl ten nejspolečenštější herec na place, přátelský a měl rád pohodu. Hellman věřil, že je Jack „nadaný, bystrý“ a „hodně ironický a zábavný, ale taky cynik“. Stejně jako na střední škole i na scéně Jack rád žertoval, takže se všichni smáli nahlas.

³ Film je nyní volný.

Když se líp poznali, Hellman pochopil, jak je Jack ve skutečnosti chytrý a frustrovaný. „Jack už měl mezi přáteli pověst intelektuála. Skvěle dokázal citovat z *Mýtu o Sisyfovi*, Camusovy ódy na absurditu. Nosíval v zadní kapse kalhot jeho výtisk a vyprávěl mi, že pracovat na těchto filmech je jako snažit se vytlačit kámen na kopec a věřit, že když ho tam dostrká, nahoře se z něj stane hvězda. Prý stejně jako Camus našel v tom strkání radost a cítil to jako odměnu. A že to je skutečný důvod, proč se objevil v těchto kýčovitých rychlovkách. Taky si myslím, že vlastně potřeboval peníze.“

Jack obdivoval Camuse nejen kvůli Sisyfovi. Tohoto francouzsko-alžírského autora velice zasáhla válka za nezávislost, která vypukla v Alžírsku proti Francouzům. Camusův první román *Cizinec* vyšel v roce 1942, kdy mu bylo teprve dvacet devět, a získal mu věhlas po celém světě. Byl to intelektuál, moderní spisovatel absurdní prózy, jehož dílo předznamenalo všechno od Josepha Hellera po Boba Dylana a Beatles. Byl mezi spisovateli něco jako rocková hvězda. Mladý, hezký, zanícený a skvělý. Jack mohl spojovat tohle všechno. V roce 1957 získal Camus Nobelovu cenu za literaturu, což se dá přirovnat k Oscarovi. Ale opravdu nejvíc Jacka dostala šokující smrt krásného Camuse na začátku roku 1960, těsně před natáčením *Divoké jízdy*. Camus se zabil při dopravní nehodě a tento scénář ho zařadil do stejného věčného a nekonečně romantického pantheonu vedle Jackova dalšího předčasně zemřelého hrdiny Jamese Deana.

Krátce po dokončení *Divoké jízdy* byl Jack obsazen do třetího filmu – prvního bez Cormanů – *Příliš brzy na lásku* (*Too Soon to Love*) Richarda Rushe. Rush se o Jackovi dozvěděl od organizace American International Pictures a nabídl mu roli v tomto filmu podle prvního scénáře Lászlóa Göröga, Rushe a tehdy neznámého Francise Forda Coppoly, protože AIP chtěla, aby tam Jack hrál. Role lotra v tomto levném snímku byla kombinací *Romea a Julie s Rebelem bez příčiny*. Pro Jacka byl Corman ve srovnání s Richardem Rushem John Ford.

Potom naštěstí přijal nový Cormanův úkol – malou roli ve strašidelném filmu *Malý krámeček hrůz* (*The Little Shop of Horrors*) o lidožroutské rostlině, který produkoval a režíroval Corman pro svou společnost Filmgroup. Corman *Krámeček* udělal jako experiment, aby zjistil, zda by uměl natočit film za kratší dobu než půlhodinový televizní pořad, který obvykle (tehdy) zabral tři dny. Aby ušetřil peníze, nechával štáb i herce přelézat plot ve starých studiích Charlieho Chaplina na La Brea a používal jejich zařízení bez dovolení.⁴

⁴ Studiový komplex se později přeměnil na nahrávací studio A & M a ještě později ho koupila společnost Jim Henson Productions.

Corman: „Skutečně se to natočilo za dva dny a dvě noci a všichni herci, včetně Jacka, jeden den zkoušeli. Přistoupil jsem k tomu proto, že při zkušebním promítání jiného mého filmu byl děsivý okamžik, při kterém diváci vykřikli. Pomyslel jsem si, že to je dokonalé. A potom se stala legrační věc. Někdo z nich se zasmál. Napadlo mě, co jsem udělal špatně? Pak mi došlo, že jsem špatně neudělal nic. Dostal jsem výkřik, jaký jsem chtěl, a potom diváci uvolnili zbývající napětí smíchem. Tehdy jsem poprvé pochopil spojitost mezi hororem a komedií. Potom jsem natočil *Kýbl krve* (*A Bucket of Blood*) jako komedii a měla obrovský úspěch.“

I když byl Jack do tohoto filmu obsazen, netušil, o čem je ani jakou roli v něm má, dokud nepřišel na první zkoušku. Corman chtěl, aby hrál Wilbura Force, pitomce, který chodí k zubaři a zápasí s ním a jeho vybavením (Corman si ho zapůjčil od svého stomatologa). Hodně z této scény se improvizovalo a vynikala po všech stránkách nad zbytkem filmu. Je to jediná scéna, již si většina lidí pamatuje. Posléze inspirovala úspěšný muzikál a divadelní hru na Broadwayi.⁵ Jackův výkon v *Krámku* byl tak dobrý, že mu pomohl získat první roli ve filmu pro studio. Ve filmové adaptaci jedné části trilogie Jamese T. Farrella z doby hospodářské krize pod názvem *Studs Lonigan* režiséra Irvinga Lernerera. Farrell byl Jackův oblíbený spisovatel a tento film chtěl rozhodně točit. Bohužel hlavní roli, kterou očekával, dostal Christopher Knight, další herec podobný Jamesi Deanovi. Jacka obsadili do menší role Wearyho Reillyho. Kennyho Killarneyho hrál neznámý herec a imitátor Frank Gorshin. Následuje Jackova verze, jak ho obsadili do role Wearyho: „Myslím, že jsem tu roli dostal proto, že se film skládal z improvizovaných situací z knihy a já byl jediný herec v Hollywoodu, který měl dostatečnou výdrž a energii, aby přečetl sedmisetstránkovou trilogii... a byl jsem hodně dobrý v improvizaci, protože jsem studoval u Jeffa Coreyho.“

Film bohužel nezachytil rozmach, sílu a napětí knihy a bojoval o diváky. Ačkoli to nebyl úspěch a James T. Farrell zmizel ze seznamu povinné četby na vysokých školách, Jack byl poprvé zmíněn v recenzích mainstreamových kritiků. Ve třiačtyřiceti letech také zaznamenal milník v soukromém životě, kdy byl poprvé po třicet dní veden jako placený herec. Věděl to proto, že si označoval každý den, kdy pracoval, do malého černého notýsku, který nosil v zadní kapse kalhot.

⁵ Ačkoli vycházely z původního filmu, Corman neměl přímo nic společného s pozdějším filmovým muzikálem a adaptacemi na Broadwayi.

I KDYŽ NEPRACOVAL, což bylo většinu času, měl spoustu zástojů. Ulovil Sandru Knightovou, dvacetiletou blondýnu původem z Kalifornie, které si poprvé všiml, když pracovala jako poslíček v MGM, a potom znovu v herecké třídě Martina Landaua, kterou později navštěvoval, zatímco ona tehdy chodila s mladým hercem Robertem Blackem a Jack ji nemohl získat. Nechtěl se utkat s neurvale vypadajícím Blakem.

Knightová teď také občas pracovala ve štábu pro Rogera, a tak se potkali na jedné Cormanově scéně. Začali si povídat, a když se Jack dověděl, že se s Blakem rozešli, okamžitě ji pozval na schůzku. Souhlasila, vzal ji ven a strávili spolu noc. Rychlost a intenzita toho všeho (a věci, které dělala se svým i jeho tělem) ho utvrdily v tom, že našel životní lásku.

Krásná, zemitá a smyslná Knightová se narodila v Pensylvánii a vyrostla ve Venice v Kalifornii, v části losangeleského pobřeží, známé svým bohémským způsobem života. Knightová se tolik fyzicky podobala Georgianně, že než ji oficiálně představil, mnoho přátel si nejdřív myslelo, že to je Georgianna.

Mezitím Blake zjistil, že Knightová chodí s Jackem, a nechal se slyšet, že má v úmyslu nakopat mu zadek, že mu „ukradl“ dívku. Kamarádi Jacka opakovaně varovali, aby se Blakeovi vyhýbal, a on poslechl.

Jack chtěl prolomit zbývající citové nebo fyzické bariéry mezi sebou a Sandrou. Brala novou drogu nazvanou lysergic acid diethylamide neboli LSD, která odstraňovala zábrany, a Jack to chtěl vyzkoušet. Se Sandřinou nadšenou podporou zašel za psychiatry „Ozem“ Janigerem, Mortimerem Hartmanem a Arthurem Chandlerem, kteří začali užívat LSD ve svých ordinacích.

Jackovi změnily experimenty s touto drogou život. Když ji vzal poprvé, věřil, že viděl tvář Boha. Také se mu zdálo, že je vykastrovaný, že je homosexuál, a měl zjevení, že byl nechtěné dítě. „Veškeré záležitosti týkající se vztahů jsou pryč a máte v hlavě věci, které vám absolutně nic neříkají,“ prohlásil Jack později. Také měl vhledy o dětství a o tom, že ho matka nechtěla. A zatímco byl na tripu, mohl se postavit přetrvávajícímu problému s předčasnou ejakulací, která ho trápila od té doby, co začal spát s Georgiannou (a nikdy se jí zcela nezbavil). Všechny vhledy se spojovaly jako drát, který drží při sobě jednotlivé plaňky plotu. Jack bral LSD několik let.

Tři týdny po prvním tripu ho Sandra požádala o ruku a on souhlasil. Vzali se 17. června 1962. Jackovi šel za svědka Dean Stanton. Sandře Millie Perkinsová. Štíhlá tmavovlasá kráska, která prorazila roku 1959, když byla obsazena do hlavní role ve filmu George Stevensa *Deník Anny Frankové*.

Jack později vzpomínal: „Zatímco probíhal obřad, ta část mého já, která v noci napůl věří v Boha, se dívala vzhůru a říkala: Pamatuj si, jsem moc mladý a tohle neznamená, že se nikdy nedotknu jiné ženy. Je to ponižující a údajně hrozná věc přiznat to, ale pamatuju si to naprosto jasně.“

Neměli žádné líbánky, ale okamžitě se vrátili do práce. Ona hrála malou roli v podřadném filmu na motivy Shakespearova Richarda III., který se jmenoval *Londýnský Tower (Tower of London)*, a on pracoval na Cormanově adaptaci básně Allana Edgara Poea *Havran* z roku 1963, ale nehrál tam. Často je nesprávně uváděn jako Jackův filmový debut.

Stalo se, že Corman vybudoval drahou scénu v gotickém stylu a měl studio pronajaté do příštího pondělí, ale dočasně mu došly peníze už v pátek a musel filmování zastavit. Jack vzpomíná: „Řekl jsem, koukni, Rogere, tahle nákladná scéna tady bude stát přes víkend. Můžu ji tedy použít zadarmo, abych zrežíroval pár stránek scénáře? Rogere šel za Leem Gordonem a Jackem Hillem, aby něco napsali.“ Corman souhlasil.

Něco, ale nikdo si nebyl jistý, co to je. Na rozdíl od poměrně dobře napsaného scénáře *Havrana* od Richarda Mathesona scénář pro to, co Jack nazval *Strašení (The Terror)*, byl naprostá katastrofa. Jack ho bez váhání jmenuje jako nejhorší film ve své kariéře. Boris Karloff, který hrál v *Havranovi* a souhlasil, že dá Jackovi dva dny na jeho film, vzpomínal, že v sobotu pozdě večer, „když kolem nás bourali scénu, Jack pořád běhal okolo s kamerou dva kroky před kulisáky“. Natáčel nějaké doplňky svého scénáře, které si napsal sám na poslední chvíli, pár stránek děje v naději, že by mohl film dát dohromady. Nemohl.

Potom všichni, kteří točili *Havrana*, museli počkat, než Corman sežene finance. Trvalo mu devět měsíců, než shromáždil dostatek peněz, aby dokončil poslední scény v exteriéru v Big Sur.

Nakonec část filmu režíroval Francis Ford Coppola, než odešel za jinou prací, která mu vynesla víc peněz. Něco režíroval i Monte Hellman (tvrdí, že valnou část), než také on odešel za lepším. Zbytek filmu režíroval Corman. Hlavní představitelé se vrátili na jedenáct dní, aby se film dokončil. Jack a Sandra přijeli společně, ale neměli toho moc na práci, tak si užívali okolí a sledovali šílené filmování v Cormanově stylu a jeden druhého.

Někdy během těchto dní Sandra oznámila Jackovi, že je těhotná.

„Nikdy jsem nebyl nadšený, že jsem hrál v Cormanových filmech. Nejsem nostalgický člověk. Určitě byly špatné. Lidé, kteří mě neviděli v prvních filmech, jsou na tom líp než já, ale jako všichni ostatní herci jsem potřeboval pracovat... Byla to jediná práce, kterou jsem dostal. Nikdo jiný mě nechťel.“

JACK NICHOLSON

NA POČÁTKU ŠEDESÁTÝCH LET SI VELKÁ STUDIA ZAČALA CORMANA považovat. Upoutal je poměr mezi nízkými náklady a vysokými zisky. Twentieth Century-Fox zřídil malou poddivizi nazvanou Associated Producers a ta měla vyrábět filmy, které se většinou řadily mezi áčkové standardního repertoáru a béčkové, jaké točil Corman.

Jack se mezitím zeptal Cormanu po debaklu se *Strašením*, jak by mohl získat práci jako skutečný scenárista. Cormanova rada byla jednoduchá. Napiš něco, co se dá snadno natočit, bez náročných scén nebo zvláštních efektů a ať je to napínavé. Krátce nato Cormanu oslovil Robert Lippert, jestli nezná nějakého dobrého scenáristu, a on mu navrhl Jacka, který si přizval jako partnera Dona Devlina. Devlin už napsal a prodal scénář, kde také hrál – *Anatomii cvoka (Anatomy of Psycho)*, levný nezávislý snímek, který měl premiéru v roce 1961 a režíroval ho Boris Petroff. Jack si připadal jistější, když pracoval se zkušeným spoluautorem. Měl k dispozici další hlas, aby rozvinul myšlenky a mohl si s ním přeříkat některé dialogy.

Lippert je najal za 1250 dolarů – pro oba – a propustil je s tím, ať napíšu snadno natočitelný scénář. Jack přišel s námětem a nějakými dialogy pro *Bouřlivý ostrov (Thunder Island)*, zatímco Devlin napsal většinu scénáře. Ve filmu o politickém spiknutí s atentátem, zasazeném do karibské oblasti, hráli hlavní role požitkářská Fay Spainová a Gene Nelson (tuto postavu si Jack původně napsal pro sebe). Lippert mu zdůvodnil, proč ji nakonec nedostal, tím, že se mu Jack víc líbí jako autor než jako herec. A kromě toho nebyl dostatečně známý, a proto tu roli dostal Nelson, který byl tehdy hvězda.

Krátce po dokončení *Bouřlivého ostrova* zavolala Jackovi matka, že June onemocněla. Všeho nechal a odjel za ní do nemocnice Cedars of Lebanon. Lékaři mu řekli, že June umírá na karcinom děložního čípku a na obzvlášť agresivní rakovinu prsu a varovali ho, aby se nevyděsil, až ji uvidí. Vyděsil se. Vážila jen čtyřicet kilogramů a byla kost a kůže. Neunesl to. Při posledním setkání, kdy ji seznámil s Georgiannou, vypadala báječně. Pár minut si spolu povídali a potom ji políbil na čelo a odešel. Do nemocnice už víckrát nepřišel a už nikdy neviděl June živou. Každodenní návštěvy v nemocnici až do konce připadly na Mud. Když June ležela skoro v bezvědomí, najednou prohlásila, že chce vidět – ze všech lidí – Georgiannu. Byla to dívka, kterou jí Jack představil, a sblížily se. Možná June pořád věřila, že si ji Jack vezme. Mud to řekla Jackovi a on slíbil, že Georgianně zavolá a požádá ji, aby jeho sestru v nemocnici navštívila.

Když Georgianna vzala telefon, Jack jí rychle vysvětlil, že to není romantický telefonát, že je teď ženatý a bude mít dítě a že jí volá proto, že June umírá a chce ji vidět. Georgianna ihned odjela do nemocnice a jako Mud navštěvovala June každý den až do její smrti 31. července 1963. Bylo jí čtyřicet čtyři let.

BOUŘLIVÝ OSTROV BYL UVEDEN DO KIN v říjnu 1963, ani ne dva měsíce po smrti June a měsíc před vraždou Johna F. Kennedyho. Po Dallasu nikdo nechtěl film o atentátu vidět, a tak rychle zmizel z kin. Jack a Devlin prokázali kreativitu, ale když si film nenašel diváky, jejich tvůrčí spolupráce skončila.

V srpnu téhož roku Jack odletěl do mexického Acapulka, aby začal pracovat ve filmu Joshe Logana *Podporučík Pulver (Ensign Pulver)*. Podařilo se mu získat malou roli v produkci Warner Bros., a ačkoli ta role byla maličká, byla to doposud největší mainstreamová produkce. *Podporučík Pulver* vycházel z postavy, kterou hrál v roce 1955 Jack Lemmon ve filmové verzi *Pan Roberts (Mister Roberts)* v režii Johna Forda a Mervyna Leroye (a neuvedeného Logana), původně produkované na Broadwayi Loganem podle částečně autobiografického románu Thomase Heggena z roku 1946, který se stal bestsellerem.

Film se točil blízko Acapulka v Puertu Marques na vyřazené námořní dopravní lodi. Herci hráli na základě nadějně smlouvy. Jack byl nejméně známý a jeho role byla nejmenší, zatímco hvězda Robert Walker Jr. se pral s hlavní rolí. Jack si pamatoval Walkera ze staré kavárenské bandy.

Jeho otec byl slavná filmová hvězda a na začátku padesátých let spáchal sebevraždu. Walker čekal dlouho na svou velkou chvíli, a když konečně přišla, od začátku bylo jasné, že Logan si pro hlavní roli vybral špatného herce. Ačkoli vypadal znamenitě jako jeho otec, lišili se tím, že junior neměl talent.

Natáčení postupovalo hlemýždím tempem. Jack neměl co dělat, a tak kouřil trávu. V Mexiku nebyl problém sehnat marihuanu a brzy všichni herci hulili každý den, což byl částečně důvod, proč v tom filmu vypadali přihloupě.

Pořád chyběla hlavní hrdinka. Vzhledem k tomu, že Sandra byla těhotná, Jack navrhl Loganovi, aby pouvažoval o její nejlepší kamarádce Millie Perkinsové. Logan ji vyzkoušel a roli nádherné mladé zdravotní sestry, po které Pulver šílí, byla její.

Bez Fondy, Cagneyho a Lemmona film ležel pouze na bedrech Walkera, a tak není divu, že Jack (většina jeho scén byla vystřižena) ani nemusel čekat na premiéru, aby zjistil, že se právě zúčastnil toho, čemu ve štábu říkali Projekt Manhattan. Mysleli tím, že to bude děsný propadák.

V DEN, KDY SE JACK VRÁTIL do Los Angeles, Sandra porodila holčičku Jennifer. Ihned dostala přezdívku Ona, pravděpodobně po Oně Blakeové, dceři Urizen v mytologii Williama Blakea. Jako dítěti jí Jack jinak neřekl.

Během filmování *Pulvera* se Jack spřátelil s Larrym Hagmanem a potom se začali se Sandrou přátelit s ním a jeho manželkou. Nicholsonovi bydleli v obyčejném bungalovu nedaleko Plummer Parku na okraji Hollywoodu, kam se přestěhovali, aby měli pro Jennifer pokoj. Hagmanova situace byla dost jiná. Pocházel z herecké šlechty – matka byla slavná broadwayská a filmová hvězda Mary Martinová. Vlastnil dům na pláži v Malibu, kde je Nicholsonovi o víkendech moc rádi navštěvovali. Pravidelně se tam konaly večírky a nejlepší šampaňské teklo proudem. Sandra si v jejich kuchyni jako vystřižené z katalogu připadala jako v ráji. Víc ji bavilo stát tam bosa a vařit různá exotická jídla než si dát jointa.

Všichni stejně měli zájem hlavně o Jacka. Jeho charismatická osoba bývala zlatým hřebem jejich víkendových setkání. Zvěsti o těchto večírcích se rychle rozšířily a brzy chtěl dostat pozvání každý, kdo v tomto byznysu něco znamenal. Když se Hagmanovi přestěhovali, jejich hostitelskou roli s radostí převzali Jane Fondová a její tehdejší milenec filmový režisér Roger Vadim, kteří nedávno přesídlili na pobřeží a pravidelně pořádali na pláži mejdany pro některé nejslavnější lidi z Hollywoodu. A když toho měli

Fondová s Vadimem dost, předali štafetu Johnu a Michelle Phillipsové z Mamas and Papas, kteří žili v Bel-Air a jejich večírky byly ještě výstřednější než Hagmanových nebo Vadimových. Bez ohledu na to, kdo byl hostitel, Nicholsonovi tam byli každý víkend.

Jack miloval party s hollywoodskou smetánkou, ale práce pro něj byla pořád nejdůležitější věcí. V roce 1964 se stal spoluautorem dalšího scénáře, tentokrát s Monte Hellmanem. Jmenovalo se to *Epitaph* (neboli *To Hold the Mirror*) a šlo o dvojici nezaměstnaných herců, z nichž jeden hledá zoufale někoho, kdo by provedl nelegální potrat. Scénář odnesli Robertu Lippertovi do API. Zatímco Lippert váhal (a nakonec odmítl), Fred Roos, bývalý agent a nyní podnikavý nezávislý producent spojený s Medallion Pictures, další z nových nezávislých společností, dodal vlastní scénář – *Brána do pekla* (*Back Door to Hell*) – a chtěl, aby tam Jack hrál.

Odehrává se za druhé světové války a scénář napsali Richard A. Guttman a John Hackett. Vystupují v něm tři mladí vojáci, kteří prozkoumávají ostrov obsazený Japonci, než se ho hlavní spojenecké síly pokusí obsadit. Jackova americká postava hovoří nepochopitelně plynule japonsky. Jack si scénář přečetl a roli vzal, ale pod podmínkou, že film bude režírovat Monte Hellman. Stále loajální Jack nechtěl Hellmana nechat na holičkách, když práce na *Epitaphu* přišla vniveč. A taky věděl, že Hellman chce režírovat. Roos souhlasil.

Brána do pekla se natáčela na Filipínách, které podle Hellmana „v té době vypadaly jako Divoký západ. Přijedete k benzinové pumpě a obsluha má za pasem automatickou pětačtyřicítku. Bylo to drsné, náročné a vzrušující. Hrozný zážitek“. Roos chtěl, aby tam natočili dva filmy, jeden pro kina a druhý pro televizi, a proto hledal druhý scénář. Hellman řekl, že má jeden hotový, a Roos mu dal zelenou. Byl to dlouho odložený *Divoký let* (*Flight to Fury*). S Jackovou pomocí ho upravil, aby se hodil na Filipíny. Jack v něm hrál dalšího psychopata. Na konci se jeho postava po obrovském masakru zabije.

Pracovalo se nepřetržitě. „Tři týdny na jednom, pak krátká přestávka a tři týdny na druhém,“ vzpomínal Hellman. Ale navzdory některým zajímavým režisérským zásahům ze strany Hellmana a Jackovu přesvědčivému výkonu se oba filmy po premiéře rychle vytratily. *Brána do pekla* se krátce promítala ve dvojici jako béčko hororu Roberta Aldricha *Sladká Charlotte* (*Hush... Hush, Sweet Charlotte*), který sám byl převlečený béčkový film. *Divoký let* se párkrát odvysílal v televizi a pak vyšuměl. Uvádí se jako Jackův nejoblíbenější z dvanácti filmů, které natočil v letech 1958 až 1964 po *Vrahovi uplakánka*. Moc rád hrál psychopaty a tohoto považoval za nejlepšího.

I přes neúspěch uvedených dvou filmů měl Jack práce dost. Další roli dostal ve westernu *Střelba* [(*The Shooting*); neměl by se splést se *Střelcem* (*The Shootist*) Dona Siegela z roku 1976, kde zazářil John Wayne], který Jack popsal jako „McLuhanova záhada“, prvním ze dvou kovbojek, jež Jack s Hellmanem měli pro Cormana vyrobit pod praporem nové společnosti Proteus Films. Jack by se postaral o produkci a hrál v nich, Hellman by režíroval a každý by napsal jeden scénář.

Nápad předložili Cormanovi na schůzce ve staré restauraci ve tvaru buřinky Brown Derby na Vine Street, severně od Hollywood Boulevardu. Corman se nemohl dočkat, až je znovu vezme pod křídla, a nabídl jim stejnou smlouvu na dva filmy, jakou jim dal Roos, za víc peněz, než obvykle platil. Měl jedinou otázku: Jaké jsou náměty? První byla *Střelba*. Druhý, jak vzpomínal Jack, byl „ten, co jsem napsal. Nazvali jsme ho *Jízda v bouři* (*Ride in the Whirlwind*). Nějak jsme ho udali jako *Útok apačské spojky* (*Attack of Apache Junction*) nebo tak nějak se spoustou dostavníků a indiánů. *Střelbu* jsme udali jako *Africká královna* na poušti“. Než skončila večere, Corman jim dal zelenou, pokud tam bude „spousta tomahawků a kečupu“. Jack ho ujistil, že tam budou.

Corman: „Souhlasil jsem, že je nechám udělat tyhle dva nízkorozpočtové westerny, které bude režírovat Monte a Jack bude spoluautor scénářů a bude v nich také hrát. Byl to velký úkol a později jsme se domluvili, že přibereme Carole Eastmanovou, naši spolužačku z herecké školy Jeffa Coreyho, aby pomohla se scénářem k jednomu z nich.“ Bylo to dobré rozhodnutí. Hellman nechtěl psát *Střelbu*, a tak se mohl soustředit na režimování. Jack a Eastmanová (Jack jí přezdíval Speed, protože psala strašně pomalu) na scénáři pracovali v maličké kanceláři ve druhém poschodí Writer's Building v Beverly Hills. Eastmanová pod pseudonymem Adrien Joyce po svém literárním hrdinovi Jamesi Joyceovi. Skutečné jméno si chtěla nechat pro filmy, které napsala sama. *Střelba* podle ní nebyl v podstatě film Carole Eastmanové.

Byla to neobyčejně krásná žena, bývalá baletka a modelka s dlouhými blond vlasy. Byla úplně éterická a připomínala labuť. Klidně se mohla stát herečkou, ale už dřív si zvolila dráhu scenáristky. Život jí znepříjemňovaly různé fobie, které ji možná omezovaly v kariéře. Nechtěla létat, nechtěla jet autem, pokud neřídila, nerada se fotografovala, zapalovala si jednu cigaretu od druhé, a jak upozornil Peter Biskind, i když neustále vyvolávala zájem mužů a žen, nikomu nebylo známo, že by měla milence nebo milenkou. V době, kdy se nosily kašmírové šátky, krátké sukně, vysoké boty a v Hollywoodu bujela volná láska, ona se tomu všemu vyhýbala. Odmítala

současnou módu jako kulturní komunismus. Neustále nosila džíny, košile a tenisky.

Jack jí dal osnovu *Střelby*, zatímco on pracoval s Hellmanem na základních bodech *Jízdy v bouři*. Rozpočet byl 75 000 dolarů na každý. Corman dal peníze ze svého, a proto varoval Jacka a Hellmana, že jestli rozpočet překročí třeba o jediný dolar, budou to muset zaplatit z honoráře.

Střelba, která se filmovala v Utahu, byla první western, kde skoro všichni zúčastnění, kromě Corman a jednoho dvou dalších lidí, co neholdovali drogám, brali během celého natáčení psychedelika. Je to nepochopitelně zběsilý film s nesrozumitelnou zápletkou. Bylo v něm mnoho kovbojů na koních, spousta střelby a spousta (jako) umírajících lidí. Je to fascinující pokus narušit žánr (i pár lidem smyslové vnímání). Hellman maximálně zredukoval dialogy Eastmanové, včetně celých prvních deseti stránek scénáře, protože měl pocit, že její děj překáží „čistému“ vizuálnímu dopadu filmu.

Zkusili udělat totéž bez Eastmanové v *Jízdě v bouři*. Natočili ho v Utahu a Jack později film popsal jako velice vytríbený „existenciální western“ Bergmanova stylu. Monte Hellman byl konkrétnější. Označil ho jako „horor ve formě westernu, něco jako *Pistolník (The Gunfighter)* Henryho Kinga přetvořený na horor... Natáčeli jsme je doslova jako jeden film. Carole psala jeden, zatímco Jack a já jsme psali druhý. Našli jsme exteriéry, které se hodily pro oba, a natočili jsme oba filmy bezprostředně za sebou.“

Oba snímky jsou smyšlené, žádné podpurné příběhy, v každém případě experimentální bez jediného indiána a láhve kečupu. Jackovi s Hellmanem se podařilo vyrobit dva barevné westerny za dohodnutých sedmdesát pět tisíc dolarů za kus, a když rozpočet lehce překročili, Corman dostal svému slovu a strhl jim to z honoráře, takže Jack s Hellmanem (ne s Eastmanovou, která také psala za honorář) skončili s celkovými pěti tisíci dolary za kus. Cormanovi se líbilo, co viděl na plátně, a tušil, že jako tým Jack, Monte a Carole cosi sledují, i když on ani oni nevěděli přesně co.

Jack a Monte si mysleli, že to vědí. Jejich filmy pojednávaly o vzpouře, podpořené LSD, duší Kerouaka a jízdou s brokovnicí na rameně. Jack později řekl: „Jako mladý rebel, našťvaný, že musím být hodný na diváky... Považoval jsem to za umělecké podbízení... Když jsme s Montem dělali *Jízdu v bouři*, řekli jsme: ‚No aspoň jsme nenechali toho chlápka číst Bibli u táboráku.‘ Protože chlapi, co vyrostli v padesátých letech, by při takových scénách měli podobné pocity, jako kdyby lezli divákům do zadku.“

Cormanovi se podařilo prodat oba filmy dohromady jako balíček společnosti Walter Reade Organization pro distribuci v televizích ve Spojených

státech a poslal v roce 1966 Jacka na filmový festival do Cannes, aby je uvedl mimo soutěž. Doufal, že pro ně najde zahraničního filmového distributora. Jack na to vzpomínal: „Jel jsem tam poprvé. Neznali mě, ale hned první večer se se mnou spřátelil Jean-Luc Godard – přišel na první projekci a potom jsem se stal členem delegace *Cahiers du Cinema*...“ Do ní patřili François Truffaut, Eric Rohmer a Claude Chabrol. Godard řekl Jackovi, že se mu *Střelba* moc líbila, a najednou se tenhle začínající herec denně stýkal s příslušníky pantheonu francouzské nové vlny.

Jack poprvé v životě zjistil, jak moc si Francouzi na rozdíl od Američanů váží filmů Rogera Cormana, a nemohl se dočkat, jak přijmou westerny, které s sebou přivezl. Corman pronajal v Paříži kousek od Vítězného oblouku kinosál, aby uspokojil zájemce, kteří chtěli vidět *Střelbu* (měla větší úspěch). Hrála se tam před vyprodaným hledištěm rok.¹

Jackovi se v Cannes tak líbilo, že tam zůstal, dokud neutratil peníze. Pak se musel vrátit a vyměnit luxusní croissant za realitu Hollywood Boulevardu, kde ho nečekala žádná práce. Navzdory úspěchu v Cannes *Střelba* i *Jízda v bouři* ve Spojených státech propadly, a tím pro Jacka skončila další tvůrčí spolupráce, tentokrát s Eastmanovou a Montem Hellmanem.

Hellman chápal tu zkušenost jinak: „Ten rok byl nejproduktivnější v mém životě,“ zatímco Jack ji považoval za neúspěch. Rozdíl v názorech byl v podstatě rozdíl osobností. Jack posuzoval úspěch podle výše příjmů, zatímco Hellman podle estetické hodnoty. V té době měl Jack dost vzpoury a chtěl se natrvalo spojit s mainstreamem. Hellman se mu vyhýbal a pokračoval v tom po zbytek své kariéry.

Mike Medavoy vzpomíná: „Monte měl skutečný talent, ale byl nula. Nikdo ho nechápal. Mohl by být významným ředitelem studia, ale on si chtěl jít vlastní cestou. Prostě nula. Možná ani on nedokázal pochopit, jaká ta cesta je. Jacka to naopak táhlo k větším filmům, kam podle mě patřil. Byl velká osobnost, připravená stát se hvězdou, jak si zoufale přál. Měl cosi nedefinovatelného, čemu říkáme talent. Každý ho chce mít, spousta lidí si o sobě myslí, že ho má, ale jenom málo z nich ho má doopravdy. Jack ho měl.“

---

¹ Někteří zahraniční distributoři měli o tento film zájem, ale soudní spor, který Corman vedl s investory ohledně zahraničních práv, mu několik let bránil jim vyhovět. Tím, že se film hrál jenom v Paříži, se stal senzací undergroundu.